

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky
Studijní program: Sociální práce
Studijní obor (kombinace): Penitenciární péče

Extremismus v České republice
Extremism in Czech republic

Bakalářská práce: 09-FP-KSS-4050

Autor:

Miloš Kamenský

Adresa:

Bohatice 83

470 02, Česká Lípa 2

Podpis:

Vedoucí práce: doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
56	7	12	7	13	0

V Liberci dne: 23.4.2010

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Miloš Kamenský
adresa: Bohatice 83, 470 02 Česká Lípa 2
studijní obor (kombinace): Penitenciární péče
Název BP: **Extremismus v České republice**
Název BP v angličtině: **Extremism in the Czech Republic**
Vedoucí práce: doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D.
Konzultant:
Termín odevzdání: 15. 4. 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 20. 3. 2009

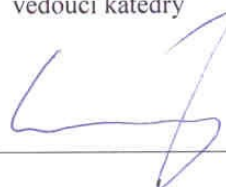
děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): MILOŠ KAMENSKÝ
Datum: 22.2.2010

Podpis:

Název BP: EXTREMISMUS V ČESKÉ REPUBLICE

Vedoucí práce: doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D. Podpis:.....

Cíl: Analyzovat nejčastěji páchanou trestnou činnost u příslušníků extremistických skupin.

Požadavky: Znalost problematiky nejčastěji páchané trestné činnosti sympatizantů pravicových a levicových extremistických skupin.

Metody: Řízený rozhovor

Literatura: ČÍRTKOVÁ, L. Forenzní psychologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-86-4
FABER, C. Anarchismus, příběh revolty. 1. vyd. Praha: Levné knihy Kma, 2006. ISBN 80-7309-333-2
CHMELÍK, J. Symbolika extremistických hnutí. Praha: Armex, 2000. ISBN 80-86244-14-8
KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. Základy kriminologie a trestní politiky. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-813-4
MOŽNÝ, I. Česká společnost. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1
VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

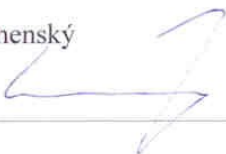
Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 15.4.2010

Miloš Kamenský

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí této práce doc. PaedDr. PhDr. Iloně Pešatové, Ph.D. za cenné rady a bezbřehou trpělivost s mojí osobou při zpracování této práce.

Dále bych chtěl poděkovat svojí mamince paní Kamenské Vladimíře a panu Jiřímu Bouškovi za velikou podporu obzvláště ve chvílích, kdy již jsem studia chtěl zanechat a dále všem blízkým a přátelům, kteří mi po celou dobu drželi palce.

Název bakalářské práce: Extremismus v České republice

Název bakalářské práce: Extremism in Czech republic

Jméno a příjmení autora: Miloš Kamenský

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2009/2010

Vedoucí bakalářské práce: doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala problematikou trestné činnosti páchanou příslušníky pravicových a levicových extremistických skupin a vycházela ze současných poměrů, které v těchto skupinách panují. Práci tvoří dvě stěžejní části – teoretická a praktická. V teoretické části zpracovávala problematiku extremismu, jeho vzniku, současného stavu a možných trendů vývoje do budoucna. Větší pozornost zde byla věnována pravicovému extremismu, především hnutí skinheads. V praktické části byly interpretovány jednotlivé trestné činy páchané pravicovými nebo levicovými extremisty a jejich zastoupení ve zkoumaném vzorku. Výsledky ukazují že nejčastější trestnou činností u pravicových extremistů je ublížení na zdraví a u levicových extremistů výtržnictví. Za největší přínos práce lze považovat fakt, že byla pro veřejnost alespoň částečně zmapována oblast, kterou doposud monitorovala pouze policie.

Klíčová slova: Extremismus pravicový, extremismus levicový, terorismus, radikalismus, anarchismus, skinheads, rasově motivovaná trestná činnost, trestný čin.

Summary: This my Work above concernd the problems of sentence activity make members of right and left extremist groups with the reflex on the situation which is now inside of this organiyations. The work contens of two principal parts – theoretic and practic. In the theoretical part concerns the problems on the extremism and its emergence of the contemporary and posible trand towards to future. The greater attention of this study concerns to the right extremists especially the movement of skinheads. In the practic part were interprets single criminal acts making by right or left extremists and their represents in the examine pattern. The results shower that the most frequent act maid by the right extremists is to hurn somebody and by the left extrenist riot activity. The most contribution on this work conside the fact that it was for the community partly map out sphere which up today was monitored only by police.

Keywords: the right extremism, the left extremism, terrorism, radicalism, anarchism,skinheads, the racial motive criminal act, offence.

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Teoretická část.....	10
2.1 Extremismus	10
2.3 Ideologie extremismu.....	11
2.4 Policejní hledisko.....	13
2.5 Současná evropská extremistická scéna.....	25
2.6 Extremistická scéna v České republice.....	27
2.7 Rasově motivovaný extremismus.....	31
3 Praktická část.....	38
3.1 Cíl praktické části.....	38
3.2 Stanovení předpokladů	39
3.3 Použité metody.....	40
3.4 Popis zkoumaného vzorku.....	41
3.5 Jednotlivé trestné činy.....	43
4 Shrnutí výsledků a závěr.....	54
5 Navrhovaná opatření.....	55
6 Seznam použitých informačních zdrojů.....	56

1 Úvod

Jevem dnes často diskutovaným a dotýkajícím se každého z nás je extremismus. Je to jev, který se vyskytuje v každé zemi světa. Projevy tohoto fenoménu jsou stále častější a jejich razance a brutalita stoupá, ať už se jedná o extremismus pravicový nebo levicový. Jistě nejčastěji se občan může setkat s projevy pravicového extremismu, jehož nejviditelnějšími sympatizanty jsou příslušníci hnutí skinheads, jejichž útoky proti Romům, ale i ostatním občanům jiné barvy pleti nebo kultury, jsou stále častější. Společnost a bohužel někdy i orgány činné v trestním řízení se k tomuto fenoménu nestaví v prostředí demokracie vždy s potřebnou razancí, výjimkou nejsou ani sympatie k tomuto hnutí, či dokonce lze spatřit právě příslušníky tohoto hnutí v řadách policie, vojska nebo vězeňské služby. V řadách skinheads působí velké množství různých odnoží, některé jsou vyloženě fašisticky nebo nacisticky založené, jiné tíhnou dokonce až k levici. Příznivci těchto hnutí využívají moderní počítačové techniky k vzájemné komunikaci a jejich akce jsou proto stále více organizovanější a utajenější. Na internetu existuje velké množství stránek, které k tomuto účelu slouží a i přes snahu policie je eliminovat a zablokovat, vždy se opět vynořují pod jiným jménem. Velice často se příznivci tohoto hnutí dostávají do střetu se zákonem a bývají vyšetřováni v souvislosti s různými trestnými činy. Jedním z cílů bakalářské práce je popsat teoreticky i prakticky problematiku trestné činnosti páchané příslušníky tohoto hnutí. Autor si dovoluje předpokládat, že nejčastějším trestným činem příslušníků těchto hnutí bude „založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka“ (podle nového trestního zákoníku – 40/2009 Sb., podle starého trestního řádu – 140/1961 Sb. „podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka“).

Ani příslušníci levicového extremismu nezaostávají za pravicovými v četnosti svých akcí. Projevují se jednak při různých protestních akcích pod různými záminkami – ekologie, ekonomika, politika apod. Velmi často se také pod záminkou protestu proti fašismu střetávají právě s příznivci pravicového extremismu. Při jejich akcích dochází velmi často k násilnostem a střetům nejen s již zmiňovanými stoupenci pravice, nebo s jinými skupinami, někdy i s příslušníky jiných levicových extremistických skupin, ale i s policií. Druhým cílem této práce bude tedy opět zmapovat v teorii i praxi nejčastěji páchanou trestnou činnost příslušníky levicových extremistických skupin. Dovolujeme si předpokládat, že u této skupiny půjde o trestný čin „výtržnictví“.

K dosažení obou těchto cílů bude použito metody rozhovoru s příslušníky pravicově i levicově orientovaných extremistických skupin. Tato metoda byla zvolena především s ohledem na respondenty, kteří byli ochotni se na přípravě této bakalářské práce podílet.

Rozhovory byly vedeny dosti neformálně, poznatků, které bylo potřeba získat, bylo možno dosáhnout jen obezřetně. Příslušníci těchto skupin tvoří dosti uzavřené komunity, které mezi sebe jen výjimečně někoho pustí. I přes veškerou snahu se zejména v počátku praktické části sběru dat stávalo, že jakmile měl respondent pocit, že je někam tlačěn a že jsou z něj „mámeny“ věci, které by mohli ohrozit skupinu, rozhovor ukončil a nadále se odmítl na dané téma bavit.

Praktický přínos této bakalářské práce by měl být spatřován v pokusu přiblížit dění na naší extremistické scéně, zde převážně pravicové, rozdělení tohoto hnutí a jeho různé odnože a také četnost páchání trestné činnosti jejími stoupenci a její zastoupení v celkovém počtu trestné činnosti.

Práce je členěna do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. V teoretické části bylo snahou nastínit proč vlastně extremismus existuje, jaké jsou příčiny jeho vzniku, proč je obzvláště dnes tolik přitažlivý převážně pro mladé lidi. Větší část této práce je věnována extremismu politickému, z něho pak pravicovému, resp. hnutí skinheads, jejím odnožím, symbolice, vývoji do budoucna. Zmiňován je zde i levicový politický extremismus, náboženský extremismus a terorismus, stejně jako jiná nevyhraněná hnutí, která je možno označit za extremistická.

V praktické části je podáván a opakován cíl této části bakalářské práce, seznámení s použitou metodou a vzorkem respondentů použitým pro získání dat. Dále jsou zde vyjmenovány trestné činy, které jsou nejčastěji příslušníky extremistických skupin páchány a porovnána jejich četnost u pravicových i levicových extremistů. Pro přehlednost je v této části užito tabulek a grafů a pro lepší představu porovnání i procentuální vyjádření.

V práci je také použito několik obrázků, avšak u většiny z nich není z obavy před zneužitím uváděn zdroj.

2 Teoretická část

2.1 Extremismus

Extremismus se v současné době opět dostává do popředí zájmu široké veřejnosti. Není jistě žádným tajemstvím, že se téměř ve všech státech zvedá opětovně vlna násilí, ať už se jí dopouštějí sympatizanti z levého, nebo pravého spektra extremistické scény. Je s podivem, jak se některé státy, především vyspělé západní demokracie, těžce vyrovnávají s tímto jevem.

Současná pozornost věnovaná extremismu veřejností je vyvolána zkušeností, že v některých státech se znovu zvedá vlna násilí založená na rasové, politické, náboženské, či jiné netoleranci a že nesnášenlivost vůči odlišným občanům zůstává, či se znovu stává hybnou silou na mezinárodní i vnitřní politické scéně. Extremismus je zaměřen zejména proti demokratickým společnostem, současně však může být jejím produktem. Demokracie nemá totiž dostatek účinných obranných mechanismů před nedemokratickými škodlivými útoky, paradoxně se stává, že některé principy demokracie ještě zvyšují její křehkost. Dokladem toho je princip politické svobody, jehož uplatňování může vést až k projevům programově útočícím na zásady, které byly dosud k útokům využívány. Tyto útoky, s nimiž je třeba vést trvalý boj, mohou pocházet z vnějšího nedemokratického prostředí (útoky ze strany náboženských islámských fanatiků vůči západní civilizaci) či mohou být produktem vnitřních rozporů (nejrůznější nedemokratická hnutí zaměřená na rozklad či přímou likvidaci demokratických institutů).¹

Vysledovat původ pojmenování extremismu nemusí být vůbec snadnou záležitostí. Pro potřeby této práce budeme vycházet z této definice:

Označení různých projevů intolerance pojmem extremismus začalo být užíváno teprve nedávno, od počátku jsou však s užíváním tohoto pojmu spojeny problémy vyplývající z jeho nejednoznačnosti a odlišného chápání ve společenských vědách i praxi. V obecného pojetí jde o výrazné odchýlení se od obecně uznávaných norem. V rovině sociologické a kriminologické lze extremismus vymezit jako souhrn určitých sociálně patologických jevů, vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob a příznivci těchto skupin, s dominujícím odmítáním základních

1 KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 490

hodnot, norem a způsobů chování platných v aktuální společnosti. Kriminologie sama ani právní řád tohoto pojmu až na výjimky nepoužívají. Předmětem zájmu kriminologie budou takové konkrétní formy a projevy extremismu, které sami jsou již trestnými činy či alespoň sociálně patologickými jevy, tzn. porušeními právních nebo sociálních norem. Jde o projevy, které jsou morálně i společensky závadné, samy o sobě však ještě nejsou trestné, které se vyskytují hromadně v delším časovém období se stabilními charakteristickými projevy.²

Extremistické postoje jsou způsobitelné přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko - ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií).³

2.3 Ideologie extremismu

Pro pochopení pojmu extremismus je také nutné pochopit pojem ideologie, neboť právě v extrémní ideologii lze nalézt kořeny extremismu.

Dle Vágnerové závislost na ideologii může mít různou podobu, obvykle jde o nekritickou identifikaci s určitým náboženským, parareligiálním nebo politickým učením, která bývá kombinována se závislostí sociální, na skupině, jež je jejím nositelem, resp. jejími vůdci. Za patologickou lze takovou závislost považovat tehdy, když v důsledku toho dochází k zásadnímu omezení v různých oblastech života, k psychické deformaci či biologickému poškození daného jedince či k ohrožení dalších lidí.

Pojem ideologie je třeba chápat jako „koherentní systém idejí, na němž je založeno cílevědomé jednání ve společnosti. Ideologie znamená vždycky určité zjednodušení“ (Říčan, 2002, s.291). Zjednodušení má svůj smysl, protože tím se toto učení stává srozumitelným, a tudíž snáze akceptovaným. Je známo, že širokou veřejnost nejvíce oslovují zjednodušené doktríny, které nabízejí jasná a jednoznačná vysvětlení, a stejně triviální návrhy na řešení jakýchkoli problémů. Ideologie prezentuje určitý výklad a tak odpovídá na otázku, jaká je pravda, co je správné a co není.

2 KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 490

3 <http://www.policie.cz/clanek/informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>

Téměř každý člověk potřebuje dát svému životu řád a vidět jeho smysl, řídit se nějakým ideálem, to znamená, že přijímá určitou ideologii. Většina lidí si dokáže uchovat kritičnost a citový odstup, který jim pomůže diferencovat a nepodlehnout nesmyslným požadavkům. Za určitých podmínek může i dosud střízlivý jedinec akceptovat některou extrémní ideologii, nebo se extremizuje jeho postoj k určité ideologii. Tento člověk se na ni fundamentalisticky fixuje a podřídí jí veškerý svůj život, dokonce i tehdy, když by jej to poškozovalo. Stává se nekritickým a závislým.

Extrémní ideologie

Extrémní ideologie může být přitažlivou svou jednoznačností a deklarovanou absolutní platností, musí být trvalá a neměnná, a musí poskytovat možnost potvrzení vlastní hodnoty. Eliminuje nejistotu a pochybnosti, poskytuje člověku subjektivně uspokojující identitu, často rovněž extrémně vymezenou. Tato identita je silně vázána na danou ideologii, která nesmí být zpochybňována, protože by tím mohlo být ohroženo i jeho sebepojetí. Tito lidé nejsou schopni dialogu a tolerance odlišných politických nebo náboženských názorů. Jejich přesvědčení bývá nekompromisní, nevyvratitelné a trvalé. Požadavek absolutní poslušnosti těmto idejím, resp. vůdci, potvrzuje jejich hodnotu a umožňuje řadovým členům, aby jejich důsledným dodržováním prokázali své kvality. Extremismus často má charakter fanatismu, to znamená, že lidé kteří jsou určitou ideologií nadměrně a nekriticky nadšeni, mají zároveň potřebu danou ideologii prosazovat za každou cenu, často i násilným způsobem. Tomuto cíli bývá podřízena veškerá činnost jedince, jsou užívány všechny dostupné prostředky a navíc jsou tito lidé přesvědčeni o oprávněnosti svého jednání, které je zdrojem jejich sebeúcty.

Obvykle dochází k identifikaci nejen s danou ideologií, ale i s vůdcem nebo se skupinou, kteří jsou jejími reprezentanty. Vznik vazby na skupinu, která je nositelem určité ideologie, vyplývá z obecně platné potřeby sociálního zařazení, existence určitého zázemí, kde by člověk měl své místo. Příslušnost k některým sociálním skupinám vzniká bez ohledu na vůli jedince (narodí se do určité rodiny), v jiných případech o ní člověk sám rozhoduje a již jeho primární motivace ke vstupu do takové skupiny signalizuje určitou potřebu (např. potřebu zbavit se nejistoty). Skupina může jednotlivci nabídnout zázemí, sociální i ideologické, a určit tak jeho další směřování. K tomuto působení je jedinec vnímavý zejména tehdy, když nějakým způsobem strádá a zde se mu nabízí uspokojení jeho potřeb. Takto může skupina jedince nadchnout pro určitou ideologii, i když mnohdy je pro něj důležitější prožitek sdílení a skutečnost, že jej někdo přijímá, než ideologická jasnost cílů. Tak tomu bývá např. u extrémních skupin mládeže, ať už levicově, nebo pravicově zaměřených. Skupina člověka definuje, díky ní získává určitou hodnotu, kterou by jiným způsobem

nebyl schopen dosáhnout. Důležitou roli zde hraje vůdce, jenž je nositelem ideologie a vhodným objektem k nápodobě, resp. ke ztotožnění.⁴

Tam, kde zákonné normy porušovány již jsou, přicházejí ke slovu represivní složky státu, tj. Policie České republiky a dojde-li k odsouzení i Vězeňská služba České republiky. Definujme si tedy co pod pojmem extremismus rozumí prvně jmenovaná složka.

2.4 Policejní hledisko

Z policejního hlediska se extremismem rozumí souhrn verbálních, grafických, fyzických a jiných aktivit zpravidla s ideologickým kontextem, vyvíjených jedincem nebo skupinou osob, zaměřených obecně na narušování veřejného zájmu, napadání osob nebo poškozování předem zvolených objektů. Toto jednání přitom naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu nebo přestupku. Extremismus ve všech formách je jedním z kriminogenních faktorů, zvyšujících nebezpečnost všech druhů deliktů.

Extremisty pak policie rozumí osoby nebo skupiny, které se vyznačují výraznou odchylkou od obecně zavedených a v aktuální době přijímaných norem, zejména vysokou mírou demagogie a názorové nesnášenlivosti a odmítání kompromisních řešení, přičemž argumentačně nabízejí jednoduchá, rychlá a nereálná řešení složitých společenských problémů, a dále směřováním útoků proti skupinám obyvatel bez ohledu na to, zda tito obyvatelé jsou nositeli prvku, vůči nimž je snaha extremistů vedena, stejně jako absencí hmotných pohnutek ve spojení s ideovou motivací jednání. K prosazení své ideologie užívají pak extrémní prostředky – včetně násilného jednání.⁵

Projevy extremismu

Projevy extremismu jsou různé a mají různé podoby. Dají se rozdělit na:

- Projevy skryté, kam lze zařadit rozšiřování různých materiálů elektronickou, nebo klasickou poštou
- Projevy veřejné, které mohou mít různé projevy s různým stupněm nebezpečnosti pro společnost, počínaje psaním různých nápisů s rasistický, fašistickým nebo xenofobním významem, konče fyzickými útoky, případně vraždou

4VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3.vyd. Praha: Portál, 2004. s 291 - 292

5KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 491

Na projevy extremismu lze pohlížet i z jiných hledisek. Za nejdůležitější z nich, ve vztahu k probíranému tématu, lze považovat hledisko kriminologické.

Politický extremismus

- Politický extremismus – má podobu realizace politického programu s výraznými prvky názorové nesnášenlivosti. Je manifestován jako radikální až militantní odmítání politiky státu nebo ústavního pořádku i za použití násilí. K politickému pravicovému extremismu patří organizace Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (jejich vliv v poslední době podstatně zeslábl), dále Bohemia Hammer skins, Vlastenecká fronta, Hnutí národního sjednocení, Templář Knights of the Ku-Klux-Klan, W.A.R., Blood and Honour. Jsou zaměřeny zejména nacionalisticky, rasisticky a xenofobně.⁶

Tématu pravicového extremismu, zejména hnutí skinheads bude v této práci věnována největší pozornost, přibližme si proto historii vzniku hnutí, proč je pro své příslušníky zajímavé a některé z nejdůležitějších odnoží tohoto hnutí.

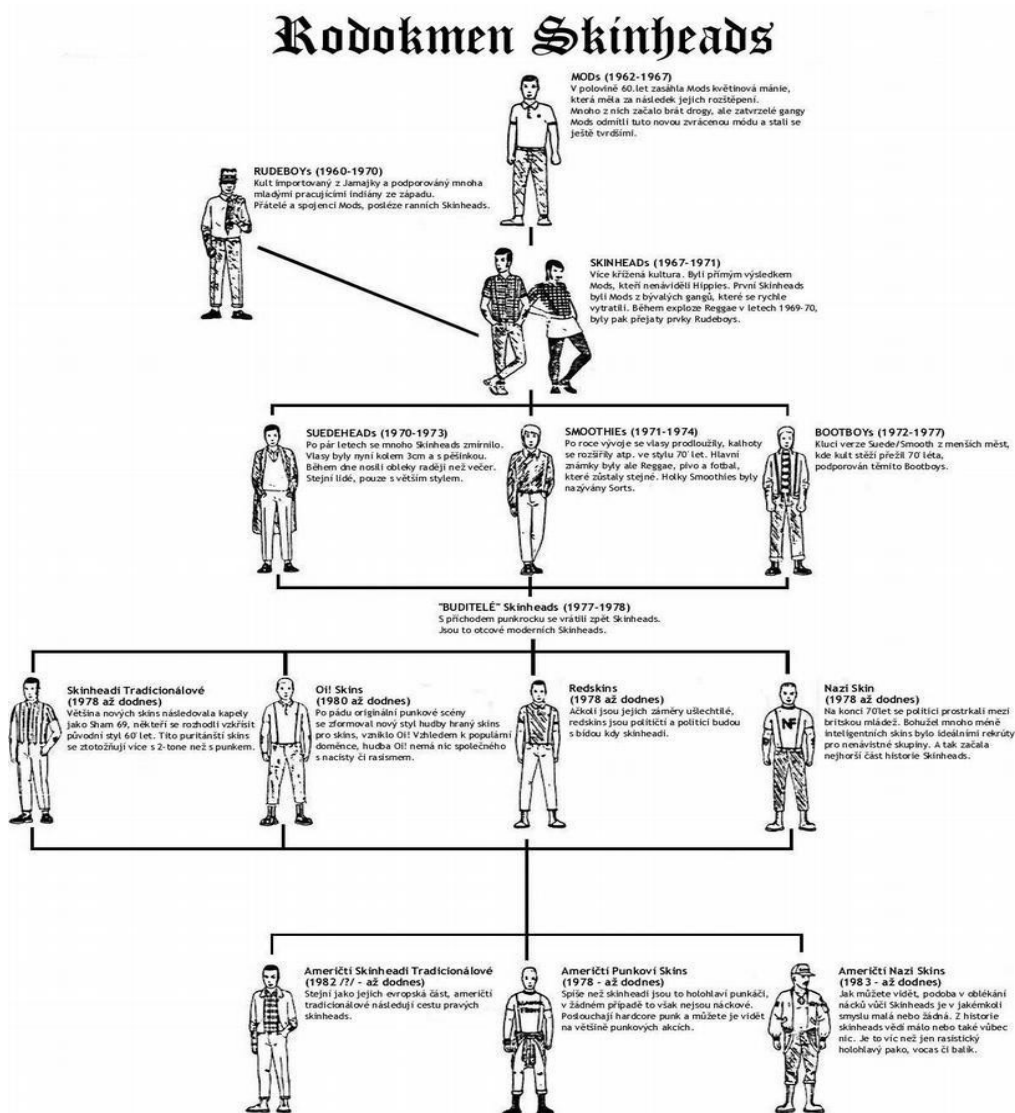
Historie vzniku hnutí SKINHEAD

Hnutí skinhead se objevilo ve vyspělých evropských státech počátkem 80. let. Jeho kořeny však sahají ještě nejméně o 10 let zpět. Koncem 60. let se spojily dva anglické gangy mladistvých, z nichž jeden byl černý. Vzhledem k tomu, že příslušníci nového gangu nosili pevné boty „martensky“, byli dlouhou dobu nazýváni „boot boys“. Martensky byly součástí pracovního oděvu černých imigrantů z Karibské oblasti, který se stal postupně i uniformou hnutí. Tito „protoskinheds“, tehdy zcela nevýznamní, však rasismus nevyznávali. Sestávali se převážně z mladých chlapců dělnického původu, jejichž zájmy byly velmi prosté. Šlo o pití alkoholu, hlavně piva, z něhož se postupně stal kultovní nápoj, vysedávání v hospůdkách a rockových klubech, rvačky a návštěvy fotbalových zápasů. Byli velmi tvrdí a společensky nepřizpůsobiví. Oblíbenou četbou byly ultralevicové, populární publikace (např. britský časopis *Dělnická výzva*). Většinou opovrhovali vzděláním, nesnášeli studenty, nenáviděli hippies a narkomany a vyžívali se ve rvačkách a provokacích na veřejnosti. K radikalizaci hnutí došlo počátkem 80. let, v době vlny

⁶KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 491

nezaměstnanosti. V té době vznikl také jejich typický znak – vyholená hlava. U mnoha skinheads došlo k odklonu od původních ideálů, k čemuž přispělo významnou měrou to, že hnutí infiltrovali členové ultrapravicové organizace Národní fronta. To postupně vedlo ke vzniku ideologie White power (bílá síla , která se otevřeně hlásila k nacionálnímu socialismu. Uvedené heslo se postupně stalo typické pro skupiny neonacistického typu, jako zástupné heslo rasové války, očisty evropských zemí od jiných ras, přistěhovalců, cizinců.

I přes názorové rozdíly (je potřebné si uvědomit, že ne každý příznivec hnutí skinheads je neofašistou, rasistou) si skinheads dlouho zachovali původní vnější znaky, které, na rozdíl od jiných mládežnických hnutí či módních stylů, jsou vysoce účelové. Oholená hlava zabraňuje při rvačce uchopení za vlasy. Totéž platí o oděvu, který sestává z americké letecké bundy – bomberu, džín a již zmiňovaných martensek.⁷

Obrázek č. 1 – jak svůj původ a rozdělení vnímají sami skinheads

7CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.12

Společenské příčiny vzniku hnutí skinheads

Faktor úspěchu

V padesátých letech americký sociolog Merton uvedl, že velká část kriminálního jednání je způsobena tím, že lidem se v určité kulturní společnosti vsugerovávají znaky úspěšnosti. Mnozí z této společnosti však nemají možnosti a prostředky, jak se k této úspěšnosti, kterou proklamuje společnost, dostat. Jedním z nejvíce preferovaných znaků úspěšnosti je vlastnictví hmotných statků, především peněz. Část občanů, a nutno říci, že ta větší část, nemá možnost jmění získat legitimními prostředky. Menší část těchto nemajetných občanů se proto rozhodne jmění získat za každou cenu a dají se na cestu zločinu.

Tuto filozofickou úvahu lze aplikovat i na naši společnost, která je v mnoha ohledech přímo posedlá „kultem úspěchu“, preferováním osobních statků, preferováním úspěšnosti v podnikání, vyniknutím ve společenských vztazích, náležením mezi elitu společnosti s kultem silných osobností. Tyto vlastnosti „úspěšné osobnosti demokratické společnosti“ se nenásilnou formou předkládají veřejnosti jako vzor úspěšnosti, jako vzor výsledku snažení se, životního stylu. Čím je osobnost silnější a bezohlednější, tím větší má šanci dosáhnout úspěchu. Na jedné straně každý má právo usilovat o úspěch a stát se členem elity. Na druhé straně panuje nerovné postavení v možnostech dosáhnout tohoto cíle, protože většina obyvatel tuto šanci obecně nemá.

Na základě uvedené filozoficko-sociologické úvahy lze vyslovit hypotézu: Skinheadi jsou tvořeni lidmi, kteří jsou neúspěšní nebo nemají šanci normálním způsobem dosáhnout pozornosti a úspěchu ve společnosti.

Tato hypotéza je dána těmito faktory:

- Nevýrazné postavení v rodině, řada z nich vlastní rodinu nemá.
- Nedostatek profesní způsobilosti, protože většina z nich nemá ukončeno středoškolské vzdělání a nejsou ani vyučeni, nebo teprve studují, připravují se na budoucí povolání (učni, středoškoláci, mladiství bez pracovního poměru apod.).
- Vlastní deprivace neúspěšnosti (nemohou hmatatelným způsobem dosáhnout na úspěch, prezentovat se a chlubit společenským úspěchem, jsou medializováni jako spodina společnosti), a přitom je u nich výrazná touha stát se úspěšnými.⁸

⁸SCHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.22

Z historie jsou známy tři modely, principy dosažení elity ve společnosti:

- Pomocí majetku
- Pomocí podaného pracovního výkonu
- Pomocí „správné krve“

První dva modely, jak je patrné z předcházející úvahy, jsou pro příznivce hnutí skinheads nedosažitelné. Zbývá jim získat společenské postavení, elity ve společnosti, jen pomocí „správné krve“.⁹

Faktor nejistoty

V současné společnosti působí velmi výrazně faktor nejistoty, zejména pak nejistota sociální. To je však sociálním problémem celé Evropy a nikoli jenom České republiky. Pojistkou proti nejistotě je hromadění majetku. V dřívějších společenských systémech vznikala na ochranu těch, kteří se nemohli pojistit proti sociální nejistotě majetkem, tzv. sociální stát, který tento hendikep u nemajetných eliminoval. Tuto „sociální ochranu“ však již neposkytuje moderní demokratický stát, který ochrannou ruku značně redukuje a břímě odpovědnosti „za své postavení“ přenáší na občana (podle zásady „ať se každý postará sám o sebe“, což pro velkou část populace není přijatelné a do určité míry ani možné). Dostane-li se společnost do sociální krize, část populace, která je touto krizí nejvíce postižena, se začne radikalizovat, a aby tuto nejistotu alespoň z části eliminovala, kompenzuje pocit sociální nejistoty sdružováním se v radikálnějších komunitách, jejichž prostřednictvím je možné nápadněji vyslovit protest proti své sociální nejistotě.

K tomuto radikálnějšímu řešení situace jsou zejména náchylní mladí lidé s nízkým vzděláním, bez perspektivy a malými možnostmi uplatnění se na regulovaném trhu práce. Tito lidé pak kompenzují svou nejistotu militantním jednáním. Jedná se o obecně platný vzorec, který funguje u všech živočichů a tím spíše u myslícího člověka. Zejména výkon povolání je totiž spojen s tvorbou společenské integrace a s aspektem ekonomické samostatnosti. Jsou-li mladým lidem tyto oblasti znepřístupněny, nebo jsou-li nějakým způsobem ohroženy, jejich životní plány dostávají vážnou trhlinu a proto jsou tyto hodnoty jimi odmítány a zavrhovány. K tomu všemu má negativní dopad zdůrazňování individuálních úspěchů a výkonů, které má za následek vytrácení solidarity a zvýrazňování individualismu. Tímto negativním působením sociálních vztahů se jedinec ocitá v paradoxní situaci. Na jedné straně vede sociální diferenciace a vytrácení tradic životních norem k enormnímu rozšíření individualismu, na druhé straně vedou tytéž podmínky k fragmentaci společnosti a jejímu posuzování na základě trhu. To je pak u těchto jedinců doprovázeno

⁹CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.22

subjektivním pocitem individuální nahraditelnosti, zaměnitelnosti a nepotřebnosti. Kdo trpí nedostatkem sociálního zapojení, hledá cesty, jak tento hendikep kompenzovat; proto hledá zapojení v nových pospolitostech. Jestliže se stále více vytrácí pocit sociální sounáležitosti, nabývají na významu kategorie, na základě kterých je posuzována příslušnost ke společenství lidí. Dostávají se tak významně do popředí kategorie rasa, barva pleti, pohlaví, věk, národ, kultura apod., které jsou mylně interpretovány a je v nich spatřována příčina neúspěšnosti.¹⁰

Faktor absence náležení

Kult osobnosti, typický pro moderní společnost, však tuto tříští na společnost atomizovanou, ve které se člověk ocitá osamoceně. Je oslabena funkce rodiny, zpravidla nefunguje rozvětvená rodina, která je pojítkem ve vztazích. To je také jedním z důsledků krize manželství a osobních vztahů mezi partnery, konfliktů mezi rodiči a dětmi apod. Pro člověka s nízkým vzděláním a nízkým věkem, bez životních zkušeností jde o zvláště obtížné postavení, protože jen velmi těžko se v takové společnosti dokáže orientovat. Hledá proto „něco“, o co by se opřel a svůj pocit nejistoty tak zmírnil. A tím „něčím“ je právě skupina, parta lidí stejného postavení, stejných problémů, ve které však vyčnívá určitá dominující osobnost s radikálními názory na řešení, která dokáže „určit směr“ vedoucí z nejistoty. To je také rozhodujícím faktorem, proč příznivci hnutí skinheads vyznávají duch kamarádství, duch pospolitosti, které jsou jinak obecnou potřebou „náležení“ každého člověka.

Sociální nejistota, pocit neúspěšnosti a tápání ve společnosti, absence náležení k elitě a anonymita ve společnosti jsou rozhodujícími faktory, které vedou zejména mladou populaci k vytváření extremistických hnutí. Soudobé sebepojetí mladých lidí, kteří jsou příznivci především pravicových extremistických hnutí, je založeno na těchto názorech:

- Ve svém okolí vidí mnoho nepřátel, kterými se cítí být ohroženi a proto jednají sebezáchovně.
- Jsou přesvědčeni, že panuje každodenní boj o přežití, ve kterém se prosadí jen ti nejsilnější.
- Násilí považují za běžnou a normální formu řešení konfliktů.
- Mají vizi katastrofy národa spočívající v jeho degradaci.
- Cítí se být vyobcováni ze společnosti, a také se domnívají, že je nikdo nebere vážně.
- Pociťují vztek, který musí demonstrovat fyzickým násilím, a tak dát najevo svou vlastní fyzickou sílu.
- Jsou přesvědčeni, že jsou povoláni k boji za správnou věc.

¹⁰CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.22-23

- Budoucnost vidí pesimisticky.
- Považují se za legitimní strážce pořádku, za spásu národa.

V chování a jednání mladých lidí, kteří jsou příznivci pravicových extremistických hnutí, lze formulovat některé typické znaky, aniž by byli nositeli zjevných projevů příslušnosti:

- Snížené rozlišovací schopnosti ve společnosti.
- Jsou náchylní k jednoduchým, ale „siláckým“ heslům.
- Nejsou ochotni příliš diskutovat.
- Interpretují vlastní a společenskou situaci pomocí jednoduchých klišé.
- Projevuje se u nich obětní mentalita.
- Trpí odloučením od rodiny i od vrstevníků.
- Dominují pocity osamocení, beznaděje.
- Mají pocit, že se nehodí do dnešní doby.
- Projevuje se u nich krize identity.
- Silně se brání konformitě společnosti.
- Inklinují k mysticismu a další

Všechny uvedené pocity je nutí nalézat a přidružovat se k pravicově radikálním skupinám (např. k hnutí skinheads), která jim nabízejí nový pohled na svět. Tato hnutí jim dále nabízejí:

- Nové kamarádství a náležení k sobě rovným, pospolitost.
- Zprostředkují jim pocit, že stojí ve středu dění, které je lepší než v reálné společnosti, ve kterém najednou převyšují ty, kteří jsou vně hnutí.
- Konkrétní orientaci, zprostředkovávají pocit bezpečí a vlastní velikosti.
- Zbavují potřeby myšlení a nahrazují jej schématem hodnocení: „přítel-nepřítel“, které dává legitimní důvod k použití násilí.
- Realizují jednotu slov a činů.

Hnutí dělá člověka silnějším, odvážnějším. Jejich jednání v akci je zastřešováno komunitou – davem. To dává jejich jednání spontánnost, odbourává sebekontrolu a zábrany. Řada příznivců extremistického hnutí nedokáže popsat, proč útočí na určitý objekt, proč útočí na cizince, černocho apod. Jediné co pociťují, je, že „ponižování“ činěné druhému je samotné povyšuje a dává jim zadostiučinění za „příkoří“.¹¹

¹¹CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.

Charakteristika hlavních směrů hnutí skinheads

Bohemia Hammer Skins (B.H.S.)

Bohemia Hammer Skins oficiálně neexistuje. Odhaduje se však, že má cca 500-800 členů ve věkovém průměru 20-25 let. Jde o přísně konspirativní organizaci, která má povahu české pobočky nadnárodní organizace Hammer Skins, která vznikla v roce 1986 v USA. Jde o jednu z mála nadnárodních organizací, působící v různých částech světa. K vlastní ideologii se vedení tohoto hnutí vyjadřuje takto:

„Spojuje nás idea nacionálního socialismu a boj za deset slov: 'My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí!' Bojujeme o přežití a holou existenci bílé rasy! Naše ideály jsou čisté a přímé jako naše árijská srdce! Hammer Skins nebudou mít nikdy nic společného s politickou stranou!!“

Jde o nejradikálnější hnutí skinheads založené na vůdcovském principu, ovšem nikoli na principu jednoho vůdce. Ideologické zaměření tohoto hnutí je jednoznačné – přihlášení se k historickému nacismu, xenofobii, militantismu, a to vše je spojeno vzýváním pohanských bohů keltské mytologie - boha Odina - „odinismus“. Označují se za „rytíře bílé rasy“ a svými postoji a názory se blíží až k náboženské sektě.¹²

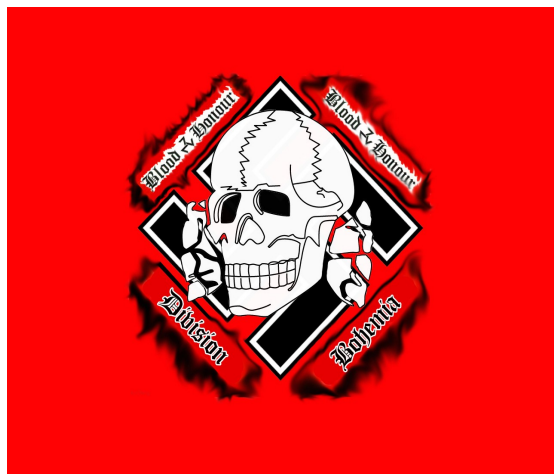
Obrázek č. 2 a 3 - ukázka symboliky používané příznivci hnutí Hammer Skins

¹²CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.12

Blood and Honour (BaH)

Blood and Honour – Krev a čest vzniklo počátkem osmdesátých let ve Velké Británii a otevřeně se přihlásilo k myšlenkám národního socialismu a stalo se integrující silou v Evropě. Myšlenky tohoto hnutí začaly být v České republice prezentovány v časopise – zinu Rahowa. Myšlenkové rozdíly mezi B.H.S. a BaH jsou nepatrné a v současné době prakticky splývají. BaH se otevřeně hlásí k německému nacismu, B.H.S. kromě neonacistických idejí částečně čerpají i z tradice amerického, rasově orientovaného, Ku-klux-klanu.¹³

Zprvu to byla politická strana s lokálním působením. Posléze působí jako "seznamka" a "spojka" neonacistů z celého světa. V BaH vzniká jakási ochranka pod názvem Combat-18. Ta se stává dodnes strážci na velkých setkáních či koncertech. Combat 18 je považován za teroristickou buňku a za nejnebezpečnější seskupení neonacistů celého světa.¹⁴

Obrázek č. 4 - 7 - ukázka symboliky používané příznivci hnutí Blood and Honour

¹³CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.13

¹⁴ <http://whiteresistance.jex.cz/menu/blood-and-honour>

White Aryan Resistance (W.A.R)

W.A.R – Bílý árijský odpor, je mezinárodní teroristická extremistická organizace, jejíž materiály jsou přebírány na stránkách publikací Bohemia Hammer Skins. W.A.R otevřeně hovoří o rasové válce, která je neodvratná, čemuž odpovídá i samotná bojová příprava členů hnutí pro pouliční boj, shromažďování zbraní a výuka jejich dokonalého ovládnutí. Ideologicky je velmi blízká B.H.S.¹⁵

Obrázek č. 8 – 9 - ukázka symboliky používané příznivci hnutí White Aryan Resistance (W.A.R)

Je třeba zmínit se také o extrémní levici, která v České republice působí a ke které patří například Anarchistická federace, Antifašistická akce, Socialistická solidarita a Levá alternativa. V rámci hnutí skinheads, které nás zajímá, jsou potom aktivní Red Skins a S.H.A.R.P. I o těchto si uvedme něco bližšího:

Skinheads Against Radical Prejudice (S.H.A.R.P.)

Jako reakce na radikalizaci hnutí skinheads ve světě, vzniklo v roce 1986 (data nejsou přesně zjistitelná) v USA frakce hnutí skinheads pod názvem S.H.A.R.P. skinheads (skinheads proti rasovým předsudkům). V programu hnutí S.H.A.R.P., pokud se vůbec dá hovořit o programu,

¹⁵CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.14

je boj proti rozmachu rasismu a fašismu v samotném hnutí skinheads. S.H.A.R.P. vyjadřují od samotného vzniku ostrý antagonistický protiklad všem rasově a fašisticky radikálním směrům hnutí skinheads. Z uvedených důvodů S.H.A.R.P. se stávají objektem útoků B.H.S. a dalších radikálních frakcí skins. Dalším typickým znakem S.H.A.R.P. jsou myšlenky tzv. „skins and punks unity“, tj. jsou propagátory myšlenky „mírového stavu“ mezi stoupenci PUNK a fašizujícími skinheady. Fašizující skins totiž vedou nevyhlášenou „válku“ s příznivci hnutí PUNK.

Je paradoxem, že právě příznivci hnutí S.H.A.R.P. jsou „ohrožováni“ Romy, kteří je považují za své úhlavní nepřátele a berou je globálně jako skinheady. Mezi příznivci hnutí skins jako celku, jsou S.H.A.R.P. považováni za odpadlíky, levicovou špínu, zrádce rasy a jsou objektem fyzických útoků.¹⁶

*Obrázek č.10 - 11 - ukázka symboliky používané příznivci hnutí Skinheads Against
Racial Prejudice (S.H.A.R.P.)*

Red Skins

Naopak Red Skins (název odvozen od typických červených doplňků a dalších rudých atributů vlastních tomuto hnutí) jsou společně s neonacisty považováni za nejradikálnější a nejvíce nebezpečné. Jsou proslulí intenzivními fyzickými útoky na ultrapravicově orientované skinheads a členy neonacistických organizací. Vyznávají různé marxistické ideologie, jako je stalinismus,

¹⁶CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.14-16

maoismus a trockismus. Někteří z nich jsou orientováni anarchisticky.¹⁷

Zformovali se v Británii pod vlivem tvorby stejnojmenné hudební skupiny a názorově patří k levicovým militantním frakcím.¹⁸

Extremistická hnutí politicky nevyhraněná

Extremistická hnutí politicky nevyhraněná s různými ideologiemi, zaměřená např. na ekologické aktivity. K nejmilitantnějším v tomto směru patří ALF – Animal liberation Front, Nadace Animal SOS, Svoboda Zvířat, Děti země, Hnutí DUHA, Greenpeace, Diferent Life, dále pak volněji organizovaná sdružení squatterů, hnutí punku, feministicky a sexisticky zaměřené organizace apod. Svou podstatou a zaměřením tíhnou spíše k levici, je však třeba konstatovat, že z hlediska trestního a správního práva nemá taková dělení podstatnou hodnotu, neboť jejich základní ideologie je obdobná (odmítání demokratického státu, prosazování nerovnosti určitých individuí nebo skupin). Stejně tak jednotlivé programové postuláty mohou být více skupinám společné nebo se mohou i prolínat s požadavky nepolitické povahy, naopak hnutí svou podstatou nepolitická mohou své požadavky prosazovat i politickou cestou (strana zelených).

Náboženský extremismus

- NÁBOŽENSKÝ EXTREMISMUS - jde o extremistické jednání členů nebo příznivců skupin (zejména sekt) případně náboženských hnutí, ovlivněné náboženským zaměřením, které se projevuje zejména v psychické manipulaci s lidmi, psychickým násilím nebo jinou formou násilí či jiným závažnějším porušováním právního řádu či jednáním, označovaným za sociálně patologické nebo sociálně nežádoucí.¹⁹
- Náboženský extremismus – jednání příznivců nebo členů náboženských skupin, hnutí a sekt, ovlivněné náboženským zaměřením projevujícím se zejména v psychické manipulaci s lidmi a psychickým násilím. K nejvýznamnější z nich vyvíjející činnost na území ČR patří Svědci Jehovovi, Církev sjednocení (moonisté), Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů, Satanská církev, Scientologická církev.

¹⁷CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000. s.16-17

¹⁸ <http://home.tiscali.cz/skinheads/frakce.htm>

¹⁹ http://www.woodcraft.cz/index.php?right=infostudna_pravo&cl=min_vedouciho&page=23

Terorismus

- Terorismus – extremistický směr, jehož prostředkem je teror, využívající jako prostředek nátlaku psychické nebo fyzické násilí, výhrůžky, vydírání, vytváření strachu a další formy násilí. Jde o vědomou a cílenou formu psychologické války proti státu vedené menšími ilegálními skupinami.

Radikalismus

Různých extremistických skupin a hnutí existuje v celosvětovém měřítku i v ČR celá řada, přitom hranice mezi extremismem a normalitou je velice nejasná. Skupiny a aktivisté, kteří se pohybují na hraně zákona a jejichž cíle i prostředky jsou z celospolečenského hlediska ještě přijatelné, se nazývají radikálové. Lze je tedy odlišit od skupin s naprosto antispoločenským a teroristickým zaměřením, nicméně je třeba jim věnovat zvláštní pozornost i vzhledem k tomu, že variabilita těchto cílů i prostředků je poměrně značná a neúspěch legálních prostředků často svádí k užívání prostředků nepřipustných (některá militantní ekologická hnutí, hnutí na ochranu zvířat). Pojem extremismus vůbec je z kriminologického hlediska velice vágní, obsahem nejednoznačný a proměnlivý. Jak bylo ukázáno výše, zahrnuje celou řadu jevů, které se od sebe liší mj. svou společenskou nebezpečností. Proto kriminologický význam mají zejména ty formy, které lze charakterizovat jako trestnou činnost či společensky negativní jevy. Nejvýznamnějšími z nich jsou pak rasový a xenofobní extremismus a terorismus.²⁰

2.5 Současná evropská extremistická scéna

Současná evropská extremistická scéna je charakterizována těmito atributy:

- Bylo dosaženo vysokého stupně strukturalizace a profilace extremistické scény.
- Charakteristická je vysoká míra internacionalizace. V posledních letech je patrné aktivní navazování zahraničních kontaktů a vstup regionálních extremistických skupin a hnutí do

20KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s.491-492

mezinárodních struktur ideově blízkých, se vzájemným ovlivňováním.

- Pravicová extremistická scéna je stále více poznamenána radikalismem mladých lidí, kteří prosazují a hlásají jednoduchými hesly a frázemi myšlenky vůdčích osobností extremistického hnutí toho kterého druhu mezinárodního významu. „Přesvědčení“ mladých lidí je stále více spojeno s fanatismem, místo argumentace používají sílu, své akce téměř výhradně realizují v davu.
- Komunikace mezi jednotlivými hnutími i v mezinárodním měřítku je stále častěji prováděna prostřednictvím technických pojitků, zejména pak prostřednictvím internetu.

Za největší hrozbu pro demokratické systémy je ve středoevropském geopolitickém prostoru shodně považován pravicový extremismus, který je dlouhodobě na vzestupu a daří se mu oslovovat stále více mladých lidí prostřednictvím internetu, rockových skupin s rasistickým repertoárem a dalšími akcemi propagujícími ideje pravicového extremismu. Se znepokojením jsou vnímány aktivity neonacistických skupin, zaměřené na politické rozvrácení politických systémů evropských států. K výrazné aktivizaci extremistických skupin a hnutí, zejména skinheadského hnutí došlo na Slovensku. Aktivity slovenských skinheadů jsou namířeny tradičně proti tzv. méněcenným rasám (Romové, Židé, tělesně postižené osoby, devianti), ale také proti maďarské menšině. Tento postoj pravicových extremistů je podporován i Slovenskou národní stranou, která se veřejně přihlásila k odkazu Andreje Hlinky a Tisova Slovenského štátu. Slovenští skinheadi se tak již po delší dobu považují za následovníky radikálního křídla Hlinkovy Slovenské strany lidové.²¹

Levicová extremistická scéna je charakterizována výrazným posunem ve svých aktivitách k činům, které hraničí již s terorismem. Střediskem těchto radikálních aktivit zatím zůstává SRN a Velká Británie.

Jak již bylo naznačeno, samostatným problémem je masový nárůst telekomunikační techniky v komunikaci extremistů, která značně znesnadňuje odhalování a objasňování kriminálních deliktů spáchaných extremisty. Tato technika se stává účinným prostředkem šíření rasové ideologie a extremistických myšlenek.

Anarchismus

Pro ujasnění, co vlastně levicově orientovaní odsouzení vyznávají je velmi důležitý pojem anarchie:

- Anarchie je politická teorie, jež žádá definitivní odstranění jakékoli formy autority a která si

21 KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 492

přeje skoncovat s vykořisťováním člověka člověkem.²²

2.6 Extremistická scéna v České republice

Ve vztahu k imigrantům prokazují Češi větší xenofobii, než je obvyklé v tradičně otevřených společnostech. Skoro každý pátý přiznává, že by imigranta nebo u nás pracujícího cizince nechtěl za souseda.²³

V posledních letech je v České republice patrný nárůst projevů extremismu, na kterých se podílí stále vyšší počet mladých pachatelů. Extremistická scéna v České republice zatím není stabilní a je ve stálém pohybu a vývoji. Dosáhla již kvalitativně vyššího stupně a zapojila se do mezinárodních struktur. Co je pro českou extremistickou scénu příznačné, jsou její projevy, které nabyly na razanci. Jsou pro ni dále příznačné dva základní extremistické směry, a to:

- Pravicově orientovaný extremismus je prezentovaný neonacistickými, fašisticky a nacionalisticky orientovanými skupinami.
- Levicově orientovaný extremismus je prezentovaný zejména anarcho-autonomními skupinami, nebolševickými a nacionalistickými skupinami či organizacemi.

Nejvýznamnějšími novými fenomény české extremistické scény jsou zejména:

- strukturalizace a profilace extremistické základny (např. z prostředí skinheads se vyprofilovaly ryze neonacistické a fašistické organizace, v anarchistickém prostředí se vytvářejí skupiny tzv. tvrdých autonomů, kterým je blízká idea společenského chaosu a revolučních akcí),
- internacionalizace (velmi aktivní navazování zahraničních kontaktů levicového i pravicového extremismu a vstup do ideově blízkých struktur),
- aktivisté a představitelé skupin v levicovém prostředí začínají tvořit novou generaci oddanou ideologiím, které hlásají,
- pravicová extremistická scéna je stále více poznamenávána radikálními projevy mladých lidí, fanatismem, je okouzlena silou, přímou akcí a realizuje se téměř vždy ve skupině, vyznává se ideál pevné ruky, činnost se realizuje ve vzájemných setkáních, provolávání

22FABER, C. *Anarchismus, příběh revolty*. 1.vyd. Praha: Levné knihy Kma, s.r.o., 2006. s.6

23MOŽNÝ, I. *Česká společnost*. 1.vyd. Praha: Portál, 2002. s.134

- hesel, provokování, násilných útocích proti romskému etniku,
- levicové extremistické skupiny jsou více zakotveny v realitě, jsou ochotny čekat na vhodnou situaci a jednat konspirativně,
 - v ČR se etablovala řada nových náboženských sekt ze zahraničí, vznikají i nové sekty české provenience, skutečně nebezpečný náboženský extremismus však nebyl prozatím na území ČR na rozdíl od některých jiných států zaznamenán,
 - v případě potřeby může dojít i k účelovým spojením extrémních pravicových i levicových struktur při sladění strategií a postupů, např. při odporu proti NATO, panslavismu, antisemitismu, ale i globalizaci (násilné demonstrace při zasedání MMF v září 2000 v Praze).

Hlavním představitelem extremismu u nás zůstává extremismus politický, konkrétně pak xenofobie a rasismus, projevující se i trestnou činností. Tato trestná činnost dosud nenabyla na území ČR masových rozměrů a neohrozila bezpečnost státu, nicméně již zřetelně vyvolává pocit ohrožení u celých skupin obyvatelstva (Romové, cizinci zejména tmavé pleti). Po roce 1990 je zaznamenáván stálý nárůst trestné činnosti s rasovým podtextem a zvyšuje se její brutalita, lze se však domnívat, že ohledně této činnosti existuje poměrně vysoká latence v tom směru, že ne vždy se podaří prokázat u jinak obecné trestné činnosti rasovou pohnutku, přičemž aktivita zejména orgánů policie je v tomto směru malá.²⁴

Vývojový trend do budoucna

Levicový extremismus postupně ztrácí své ostří a směřuje spíše k odstraňování chyb společnosti, ne tedy k odstranění společenského systému jako takového, a to nestandardními, ne však nelegálními styly. Jako alternativu současného systému nabízí a praktikuje jiné životní styly alternativního charakteru (aktivity zaměřené proti globalismu, konzumnímu způsobu života), místo násilí preferuje občanskou toleranci (hnutí punk, squatteři, Děti země a jiné ekologické aktivity). Dochází k postupnému úbytku sympatizantů a k poměrnému zvýšení počtu lidí hlouběji spjatých s levicovou politickou subkulturou, vzhledem k vnějšímu útlumu a snížení vnější atraktivnosti akcí se snižuje počet „módních“ přívrženců. Další vývoj bude patrně ovlivněn širšími politickými okolnostmi, kdy zvýšenou aktivitu těchto skupin by mohlo vyvolat např. radikální snížení životní úrovně. Při stabilitě politické a ekonomické situace lze předpokládat, že aktivity levicových radikálů se budou spíše zaměřovat dovnitř vlastního hnutí na vytváření vlastního

24KUČTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 493

alternativního světa, případně se zařadí do struktur pluralitní společnosti. Naproti tomu roste a rozšiřuje se aktivita pravicového extremismu, zejména různých skinheadských seskupení. Jejich ideologie se omezuje nyní na formulování xenofobních programů ve všech svých mutacích. Rozdíly mezi jednotlivými skupinami nejsou tedy ani tak v programu, jako spíše v prostředcích dosažení cílů a v jednotlivých atributech organizačně rituálního charakteru. Jejich aktivity se vyčerpávají zejména ve vydávání vlastních tiskovin, které slouží k propagaci programů i jednotlivých akcí, dále v pořádání koncertů fašistických hudebních skupin a v účasti na násilnických akcích v poslední době stále více plánovitého charakteru, které jsou zpravidla motivovány rasovou nenávistí. V důsledku přesunu k plánovitým aktivitám roste počet a podíl starších členů hnutí na úkor věkově mladších příslušníků, rozšiřuje se vrstva inteligentních a poměrně vzdělaných aktivistů, kteří jsou schopni plánovat akce a komunikovat se zahraničím. Vztah společnosti k těmto aktivitám je dosud poměrně benevolentní, své příznivce mají patrně i mezi složkami bezpečnostního a policejního aparátu.

Celkově extrémně pravicová scéna směřuje ke snižování počtu subjektů, na významu nabývají seskupení s napojením na mezinárodní struktury. Budoucnost zřejmě přinese vyšší zakonspirovanost ultrapravicových seskupení a je možné, že dojde ke štěpení hnutí na směr pragmatický, který by nacistickou a rasistickou ideologií používal jen jako přívazek ke kriminální výdělečné činnosti, a idealistický, který by sdružoval fanatické rasisty. V obou seskupeních by se pak snižoval počet krátkodobě činných módních členů.²⁵

Příčiny a podmínky extremismu

Jde o příčiny a faktory subjektivní a objektivní povahy. Do první skupiny lze řadit obecně lidské dispozice, jejichž existence je pro určité jedince i skupiny nutným předpokladem k tomu stát se subjekty extremistických jevů.

V tomto směru lze vytipovat jedince a skupiny lidí, u nichž je větší riziko, že podlehnou extremistické ideologii. Jde zejména o osoby se sklony k mesiášství a megalomanii, kteří mohou mít vysokou intelektuální úroveň. Z takových osob se stávají obvykle vůdčí osobnosti různých extremistických směrů. Vedle toho jsou zvýšeným rizikem ohroženy i osoby, které se souhrnem náhod dostaly, někdy přechodně, na okraj společnosti -především nezaměstnaní, přistěhovalci, tělesně postižení, etnické či jiné menšiny. Mezi nimi se častěji než jinde vyskytují lidé s nižšími rozlišovacími a hodnotícími schopnostmi, které jsou dány nedostatečným vzděláním a nedostatečnou adaptací na okolní prostředí, případně jejich mentálními a fyzickými handicapy.

25KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 494

Nejrizikovější skupinou v tomto směru je mládež. Mladý člověk, který není svázaný odpovědností vůči rodině a svému majetku, svým věkem přirozeně směřující k radikálním a jednoduchým způsobům řešení chyb a nedostatků společnosti, které velmi citlivě vnímá, je ideálním objektem většiny extremistických ideologií. Podporujícím faktory jsou u něj dále otevřenost novým myšlenkám, popírání zavedených způsobů myšlení a chování, nedostatečná životní zkušenost, věkem daný egoismus, snaha veřejně demonstrovat svou příslušnost ke skupinám vrstevníků a zviditelnit se ve společnosti. Takové skupiny jsou pro něj velmi atraktivní svou relativní stabilitou, soudržností členů, určitou výjimečností, vnějšími projevy síly, malou formální organizovaností, preferencí černobílého vidění světa a jednoduchostí a srozumitelností navrhovaných řešení.

Vytvářejí se skupiny mladých lidí totálně frustrovaných, většinou bez práce, nevyučených, kteří vnímají současnost jako bezperspektivní a nevidí v ní místo pro svou seberealizaci. Východisko pro sebe vidí v agresivitě, která se může změnit až v sebedestrukci.

Existence extremismu je dávana do souvislosti i s objektivními faktory a příčinami, zejména s existující sociální situací, stavem společnosti a společenským klimatem. Evidentní je spojení s velkými migračními vlnami, které zasáhly opakovaně zejména západní a střední Evropu v posledních desítkách let. Významnou roli hrají i další objektivní faktory, k nimž lze řadit např. úroveň nezaměstnanosti a podíl nekvalifikovaných osob a osob s nízkým vzděláním v populaci, výše podílu imigrantů či etnických nebo náboženských skupin mezi místním obyvatelstvem, výskyt rasových a náboženských predsudků a tradic, převažující politická orientace. Nelze opomenout i dopad celospolečenských trendů jako je např. móda, nápodoba preferovaných zahraničních vzorů, projevující se mj. germanizací, amerikanizací způsobu života, dovoz charakteristických ideologií z ciziny apod.²⁶

Extremismus je zpravidla vnímám jako mnohohrstevný fenomén, který je vyvolán mnoha příčinami sociálního, ekonomického, ideologického, náboženského, etnického a ekologického charakteru nebo kombinací těchto příčin. Hlavní prevencí extremismu je předcházení vzniku těchto společensky složitých situací.²⁷

26 KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 495

27 <http://www.ostrovzl.cz/prevence/extremismus/>

Hate crimes aneb trestné činy motivované ideovou nenávistí

Z psychologického pohledu je důležité dělení extremistického násilí podle jeho motivačního pozadí. Podle tohoto psychologického kritéria lze rozlišit 4 základní typy:

- zážitkové extremistické násilí
- reaktivní extremistické násilí
- symbolické extremistické násilí
- organizované extremistické násilí²⁸

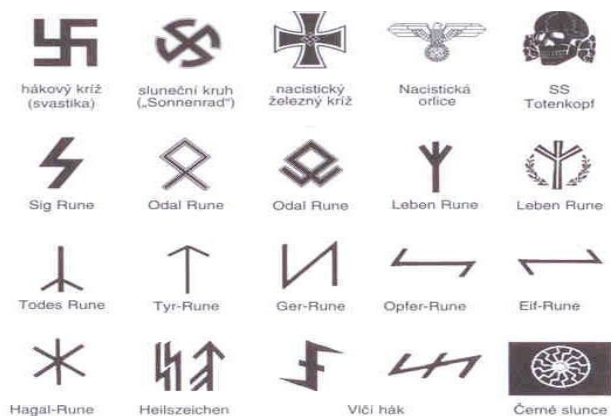
2.7 Rasově motivovaný extremismus

Typickým znakem rasově motivované trestné činnosti je motiv – rasismus, který se projevuje především jako přesvědčení o výjimečnosti, nadřazenosti, převaze bílého etnika. Bílá rasa stojí podle stoupenců této ideologie na vrcholu vývoje lidstva a jejími nejdokonalejšími představiteli jsou árijci, především pak Germáni. Tato rasistická teorie výjimečnosti bílé rasy je nechvalně proslulá zejména ve spojení s nacizmem. V současné době jde o ideologii proklamovanou zejména pravicově orientovanou frakcí hnutí skinheads. Největším zločinem je podle příznivců této teorie pravicových extremistů míšení bílé rasy s ostatními, včetně semitské. Nejmlatantnější rasisté pak hovoří o vypuknutí „svaté rasové války“ (WAR-HRW, RAHOWA) nebo „bílá revoluce“. Tato rasová teorie má v praxi řadu podob, zejména je však typická nenávistí, pohrdáním a nepřátelstvím vůči lidem jiné barvy pleti, je zaměřená především proti přistěhovalcům, Romům, Židům a dalším barvou pleti se odlišujícím občanům. Tato silně rasistická ideologie se v druhé polovině 20. století do určité míry „zjemnila“ a rozšířila do podoby tzv. xenofobie, tj. nedůvěry a odporu ke všemu novému, co přichází „zvenčí“, tedy i proti imigrantům a dalším osobám, které vycestují do zahraničí za prací. V ČR jsou rovněž patrné silné xenofobní postoje obyvatel, které však ještě neznamenaají otevřené vystupování proti barvou pleti se odlišujícím obyvatelům. Podstatně nebezpečnější jsou rasově motivovaná vystoupení a útoky skinheads. Jako specifická „odnož“ rasově motivovaných útoků je označován antisemitismus, jehož významným

²⁸ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2004. s. 173

projevem je v současné době popírání holocaustu, vyhlašování hrozby možnosti vzniku „světovládného Židovstva“ , dokládáné údajným vlivem Židů na ekonomický a politický život vyspělých zemí světa, jehož důsledkem bude zkáza „bílé rasy“. Téměř ve všech tiskovinách vydávaných pravicově orientovanými extremisty jsou odhalována „spiknutí“ židovské rasy proti rase bílé. Zejména pro nejradikálnější odnož hnutí skinheads, kterou je v současné době hnutí Blood&Honour Division Bohemia, je antisemitský boj dominantním tématem, které v globálním pohledu přesahuje i odpor proti Romům.

Ne všechny rasistické, xenofobní a antisemitské postoje jsou však příznivci hnutí otevřeně proklamovány. Jsou skryty za „vlastenectvím“ a patriotismem, jejichž prostřednictvím je apelováno na vlastenectví občanů, na jejich vlasteneckou hrdost, na národní tradice a odkazy „velikánů bílého národa“ (těmi jsou převážně myšleni Adolf Hitler, Benito Mussolini, Rudolf Hess a další). Historie je převracena, z kontextu historických děl jsou vytrhávána „fakta“ svědčící pro rasovou teorii. Za historicky ověřená fakta jsou vydávány i mýty, pověsti a bajky. Oblíbeným tématem se stávají dávné dějiny evropských národů, zejména pak dějiny Keltů a Vikingů, z jejichž historie jsou také převzaty dobové znaky a symboly, které jsou pro severské národy „posvátnými, historickými a národními kulturními památkami“. Jejich přebírání jako zástupných znaků skinheads je pak severskými národy chápáno jako urážka kultury Keltů a Vikingů a znesvěcení národních symbolů a právem je žádáno po exekutivě toho kterého státu (včetně České republiky) rázné zakročení.²⁹

Obrázek č. 12 - ukázka některých zneužívaných symbolů³⁰

²⁹CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2001. s.55-56

³⁰MAREŠ, Miroslav. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra, 2006. obrazová příloha

Rasově motivovaná vystoupení nelze hodnotit z pozice jejich četnosti, protože jde o zanedbatelný počet útoků a vystoupení v porovnání s celkovým počtem trestných činů. Co do závažnosti jde však o vysoce společensky nebezpečný jev, který, mimo jiné, snižuje kredit České republiky v zahraničí. Trvale je zaznamenáván výrazný posun v akcích skinheads, které výrazně nabývají na intenzitě. Typickým znakem současných vystoupení je separátnost koncertů, soukromých oslav ve vybraných „ověřených“ restauracích. Před veřejnými vystoupeními, protestními pochody, demonstracemi nebo shromážděními pořádanými příznivci hnutí skinheads, jsou účastníci instruováni, jak se mají chovat, aby otevřeně nepoužívali symboly a nášivky propagující fašismus, zdrželi se slovních projevů, tedy aby se zdrželi takových projevů, které by zavdaly příčinu policii zákonně zakročit. Šíření tiskovin a informací se přesunulo na internetové stránky, tak jako značná část komunikace mezi členy a příznivci hnutí skinheads.

Dominantním faktorem otevřených vystoupení skinheads je anonymita davu. Při hromadných vystoupeních extremistických hnutí jsou fašizující zástupné symboly a nášivky prezentovány obvykle v situačně vytvořeném hloučku tak, aby bylo zabráněno dokumentačním prostředkům zachytit osobu, která je na krátkou dobu zviditelní, a stejně tak fašistické pozdravy a verbální projevy jsou pronášeny TZV. „pod ochrannými křídly“ davu.

Výchova skinheads je již dokonce tak propracovaná, že je dáván návod jak se chovat při kontaktu s policií, při hlavním líčení na soudu, při výsledku apod. Jednotlivé články v tiskovinách, tzv. zinech jsou konzultovány s právníky tak, aby nepřekročily právní mez přípustnosti. Tato opatření však v žádném případě neubírají na agilnosti vystoupení skinheads ani dalších extremistických hnutí při jejich rasově orientovaných vystoupeních.

Tyto charakteristické rysy současné rasově motivované trestné činnosti jsou důležitým poznatkem pro její odhalování a vyšetřování, mimo jiné na základě těchto poznatků je potřebné přizpůsobit postupy orgánů činných v trestním řízení.³¹

Kriminalistická charakteristika rasově motivované trestné činnosti

Počátek devadesátých let dvacátého století je typický mimo jiné i postupným nárůstem různých vystoupení skupin obyvatel nebo jednotlivců, která výrazně vybočují z „normality“ chování společnosti. Tyto projevy začaly být velmi záhy označovány za „extremismus“. Extremistické projevy mohou mít řadu podob, a to např. terorismus, jehož nástrojem je teror, činnost různých náboženských sekt, nebo také rasově motivovaná trestná činnost, jejíž společensky nejzávažnější příčinou je rasismus.

³¹CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2001. s. 56-57

V obecné rovině lze konstatovat, že od roku 1990 do současnosti projevy extremismu, včetně rasově motivovaných útoků, nenabýly na území České republiky masových rozměrů a nevedly k destabilizaci bezpečnostní situace ve státě. Tyto konflikty stále zůstávají „excesy“, které jsou však některými skupinami obyvatel vnímány velmi citlivě zejména s ohledem na to, že rasově motivované útoky pro ně představují tragédii jednotlivce nebo i rodiny.

V objemu celkové trestné činnosti spáchané na území České republiky představuje trestná činnost s extremistickým podtextem, včetně rasově motivovaných deliktů, statisticky nevýznamné číslo. Bez ohledu na tento fakt je však nutné k extremistickým útokům, včetně rasově motivovaných útoků, přistupovat jako ke společensky vysoce závažnému a nebezpečnému jevu, který nese v sobě i jistou míru latence.

Extremistické aktivity můžeme obecně rozdělit do tří základních skupin:

- Realizace vysoce ušlechtilých a humánních cílů, ale způsobem, který se v menší či větší míře neslučuje se společenskými pravidly chování.
- Realizace představ o politickém systému společnosti a jeho fungování, které odporují obecným normám morálky a humanity, způsoby, které umožňuje platný právní řád („slušnou“ formou chtějí prosadit „neslušné“ cíle).
- Realizace nelidských, nehumánních, rasově segregujících cílů protizákonnými a nelidskými prostředky. Do této třetí skupiny lze zařadit i převážnou část rasově motivovaných útoků.

Z kriminalistického pohledu můžeme extremismus rozdělit podle dvou základních hledisek:

1. Podle objektů napadení na Extremismus:

- útočící na ústavnost a státní zřízení (zejména terorismus)
- hrubě narušující občanské soužití
- útočící na život a zdraví občanů
- rasově motivovaný

2. Podle formy páčání na extremismus:

- verbální
- násilný (brachiální)
- grafický

Rasově motivovanou trestnou činnost, jako jednu z forem extremismu, můžeme definovat jako společensky nebezpečné trestní jednání, kterým pachatel verbálně, graficky nebo brachiálně útočí na rasově, národností, vyznáním nebo politickým přesvědčením odlišné občany nebo potlačuje jejich zaručená práva a svobody pro jejich rasovou, etnickou, národnostní nebo náboženskou odlišnost. Uvedená definice v sobě zahrnuje i charakteristické (základní) znaky rasově motivované trestné činnosti.

- **Společensky nebezpečné jednání.** Rasově motivované projevy útočí na samotnou podstatu společenských vztahů v demokratické společnosti, na základní práva a svobody občana. Jen výjimečně jsou tak nízké intenzity, že by je bylo možné kvalifikovat jako přestupek proti veřejnému pořádku. Společenská nebezpečnost rasově motivovaných útoků, způsob jednání pachatelů i následky dosahují takové intenzity a jsou natolik závažné, že je zcela na místě kvalifikovat je jako trestné činy spáchané z rasových pohnutek.
- **Útok na práva a svobody rasově, etnicky, národnostně nebo nábožensky odlišných občanů,** které jsou zaručeny každému občanu Listinou práv a svobod, zejména pak v čl. 1 až 4 LPS.
- **Motiv jednání, kterým je rasová, národnostní, náboženská zášť,** která se projevuje zejména v chování, jednání, způsobu provedení a následku. Rasová pohnutka je i v chování, jednání, způsobu provedení a následku. Rasová pohnutka je i kvalifikační okolností, která podstatně zvyšuje nebezpečnost vybraných trestných činů, u kterých je rasový motiv vyjádřen v kvalifikované skutkové podstatě jako okolnost, která podstatně zvyšuje hranici trestní sankce.
- **Protiprávnost jednání.** Za rasově motivovanou trestnou činnost jsou zpravidla označena jednání uvedená v základní skutkové podstatě trestných činů:
(v závorce jsou uvedena čísla § dle Trestního zákona 140/1961 Sb.)
 - hanobení národa, rasy a přesvědčení podle § 355 tr. zák. (§ 198 tr. zák.)
 - podněcování k národnostní a rasové nenávisti podle § 356 tr. zák. (§ 198a tr. zák.)
 - genocidium podle § 400 tr. zák. (§ 259 tr. zák.)
 - založení, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů § 403 tr. zák. (§ 260, § 261 a § 261a tr. zák.)
 - omezování svobody vyznání podle § 176 tr. zák. (§ 236 tr. zák.)

nebo vyjadřující společenskou nebezpečnost trestných činů spáchaných z rasových pohnutek v kvalifikované skutkové podstatě, zohledňující rasovou pohnutku jako kvalifikovanou okolnost, která má vliv na zvýšení trestní sazby za spáchaný tr. čin. Jedná se o trestné činy:

- násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci podle § 252 tr. zák. (§ 196 tr. zák.)
- vražda § 140 tr. zák. (§ 219 odst. 1, odst. 2 písm. g tr. zák.)
- ublížení na zdraví § 145 - § 146 tr. zák. (§ 221 odst. 1, odst. 2 písm. b, § 222 odst. 1, odst. 2 písm. b tr. zák.)
- vydírání § 175 tr. zák. (§ 235 odst. 1, odst. 2 písm. f tr. zák.)
- poškození cizí věci § 228 tr. zák. (§ 257 odst. 1, odst. 2 písm. b tr. zák.)³²

Méně závažná jednání, jejichž nebezpečnost pro společnost je nepatrná nebo u mladistvých malá, lze posuzovat jako přestupek proti veřejnému pořádku podle § 49 odst. 1 písm. a) – c) přestupkového zákona.

Formy a způsoby páčání rasově motivované trestné činnosti

Rasově motivované útoky jsou páčány ve třech základních formách, a to:

- slovními útoky (verbálně)
- útoky proti fyzické integritě (brachiálně)
- graficky (mediálně)

Podstatou první formy páčání (verbální útoky) je útok na práva a svobody občanů bez přímého kontaktu s napadenou osobou, zahrnující slovní napadání, pronásledování oběti doprovázené nadávkami a výhrůžkami apod. Verbální útoky jsou dále specifické i tím, že jsou spáchány v převážné míře skupinou pachatelů až davem. Nejčastějšími způsoby páčání verbálních útoků jsou pronášení fašistických pozdravů SIEG HEIL doprovázené zdviženou pravicí, slovní urážky a napadání občanů pro jejich rozdílnou barvu pleti, rasovou odlišnost, příslušnost k jinému národu apod., pronášení rasově motivovaných projevů před skupinou podobně smýšlejících občanů, hudební produkce s rasově orientovanými texty a další. Verbální útoky jsou velmi často doprovázeny ničením majetku a různých objektů.

Výrazným rysem násilných útoků (brachiální útoky) je narůstající brutalita projevující se jak vůči tělesné integritě občana, tak vůči majetku. Společným rysem všech násilných útoků je agrese, prostředím které pachatelé vyjadřují svůj nepřátelský a nenávistný postoj vůči rasově, etnicky, národnostně odlišným nebo nábožensky smýšlejícím občanům. Základními způsoby páčání jsou fyzické nebo psychické násilí až teror, násilí vyjadřované ve formě pohrůžky nebo přímé násilí proti osobě nebo majetku. Psychické násilí je projevováno zejména při pochodech městem, při kterých jsou vykřikována fašistická hesla, je určité, zpravidla minoritní skupině

³²CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2001. s. 58-59

obyvatel vyhrožováno zabitím nebo jinou vážnou újmou, při pochodu je veřejně demonstrována síla.

Třetí forma páčání rasově motivovaných útoků (grafická forma) je charakteristická vydáváním různých časopisů, tzv. zinů nebo fanzinů, vylepováním plakátů, tvorbou různých symbolik, grafických nebo jiných zástupných znaků, typických pro to které extremistické hnutí. Obvyklým motivem grafických projevů jsou symboly fašismu a nacismu nebo jiné symboly, které vyjadřují nebo v historii společnosti vyjadřovaly odpor a nenávist k rasově, nábožensky, národnostně nebo jinak odlišným občanům. Nejčastějším grafickým projevem je fašistická svastika (hákový kříž), různé fašistické reálie, symbolika KU-KLUX-KLANU a další. Rasově motivovaná trestná činnost se v čistých formách, tak jak jsou uvedeny, vyskytuje zcela výjimečně. Je typické, že se jednotlivé formy páčání jsou propojeny a vzájemně se doplňují.³³

33CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2001. s.59-60

3 Praktická část

3.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části je vytvořit přehled páchané trestné činnosti příslušníky pravicových a levicových extremistických skupin. Pokud pro účely této práce tyto dvě extremistické skupiny od sebe oddělíme, cílem praktické části bude prokázat, že nejčastěji páchanou trestnou činností příslušníky pravicových extremistických skupin je trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob - § 355 (dle zákona č. 140/1961 Sb. § 198 – Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení).

U levicově orientovaných příslušníků extremistických skupin je cílem praktické části dokázat, že nejčastěji páchanou trestnou činností bude výtržnictví - § 358 (dle zákona č. 140/1961 Sb. § 202).

Bezprostředním podnětem ke stanovení tohoto cíle praktické části byl nárůst trestné činnosti páchané příslušníky extremistických skupin, které je možné zaznamenat v současné české společnosti a které u pravicových extremistických přívrženců lze úzce spojovat s trestnými činy narušujícími soužití lidí dle hlavy X trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. tj. - trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (díl 5).

Naopak u levicově orientovaných extremistů je cílem prokázat spojení s trestnými činy také podle hlavy X trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. tj. - trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, ale dle dílu 6 tj. jiná rušení veřejného pořádku, jmenovitě výtržnictví.

3.2 Stanovení předpokladů

V práci jsme stanovily dva následující předpoklady:

- **Nejčastěji páchaná trestná činnost sympatizantů pravicových extremistických skupin je dle § 355 (hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení)**
- **Nejčastěji páchaná trestná činnost sympatizantů levicových extremistických skupin je dle § 358 (výtržnictví)**

Lze předpokládat že trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob - § 355 (dle zákona č. 140/1961 Sb. § 198 – Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení) se bude vyskytovat u více než 50% příslušníků pravicově orientovaných extremistických skupin, kteří byli někdy odsouzeni za spáchání trestného činu. Tento předpoklad bude v této práci ověřován za pomoci použité metody – rozhovoru a to u 32 členů pravicových extremistických skupin. Pro porovnání výsledku a jeho vyhodnocení je v práci použito srovnání s jinými trestnými činy, kterých se právě příslušníci těchto extremistických skupin dopouštějí a ze kterých mohou být orgány činnými v trestním řízení obviněni, nebo dokonce pravomocně odsouzeni.

U příslušníků levicového extremistického hnutí lze předpokládat, že se trestný čin dle § 358 - výtržnictví (dle zákona č. 140/1961 Sb. § 202) se bude vyskytovat také nejméně u 50% levicově orientovaných extremistů, kteří mají zkušenosti s vyšetřováním z trestné činnosti. I zde bylo použito na ověření tohoto předpokladu metody rozhovoru.

K ověření těchto předpokladů bylo vybráno několik trestných činů, které se nejčastěji mezi příslušníky pravicových a levicových extremistických skupin objevují.

3.3 Použité metody

V závěrečné práci byla používána metoda rozhovoru. Byly sice zvažovány i jiné metody, ale od nich bylo nakonec upuštěno. O dotazníku bylo uvažováno pouze teoreticky a krátkou dobu, neboť již jednoduchá otázka, zda by respondent byl ochoten dotazník vyplnit vyvolávala silnou zápornou reakci. Bylo upuštěno i od analýzy spisové dokumentace, neboť takovou dokumentaci, která se týká trestné činnosti pravicových a levicových extremistických skupin je k dispozici pouze u policie a získání jakýchkoli dat je velice obtížné, takřka nemožné. Jedna z metod, která se jevila ještě poměrně vhodnou bylo pozorování. Avšak účast na setkáních extremistů ať již pravicových nebo levicových s sebou nese jedno velké riziko. Při případném zásahu policie může být zadržen a obviněn i nezaújatý pozorovatel a to může mít za následek velké problémy v osobním i profesním životě. Proto bylo i od této metody upuštěno.

K opravdové potřebě získávání poznatků k tématu, kterým se závěrečná práce zabývá, zbyl tedy rozhovor. Avšak i k této metodě bylo třeba postupovat s určitou opatrností. Jedná se o skupiny velmi uzavřené a na povrch vyplave jen velmi málo z toho, co opravdu její příznivec kdy spáchal. Vhodnější se jevil rozhovor ve skupině, kdy přes počáteční opatrnost se účastníci brzy stávali spontánnějšími a uvolněnějšími, takže se rozpovídali téměř sami a jen občasnými otázkami k některému z nich, bylo možno sebrat určité množství užitečných informací. Je velmi pravděpodobné, že ve skupině panoval jakýsi pocit bezpečí a účastníci nepokládali za nutné být přehnaně opatrní a ostražití.

Jiná byla situace u rozhovoru vedeného „z očí do očí“. Účastníci se jen velmi pozvolna a neochotně dali na první schůzce přimět k prozrazení nějakých údajů o své osobě, nevěřili moc slibům o zachování anonymity. Teprve za nějakou dobu, když si na autora „zvykli“ byli ochotni o sobě něco prozradit, něco co by bylo prospěšné pro zpracování této práce. Někdy byla i potřebná pomoc jiného respondenta, kterého již pocit ohrožení opustil.

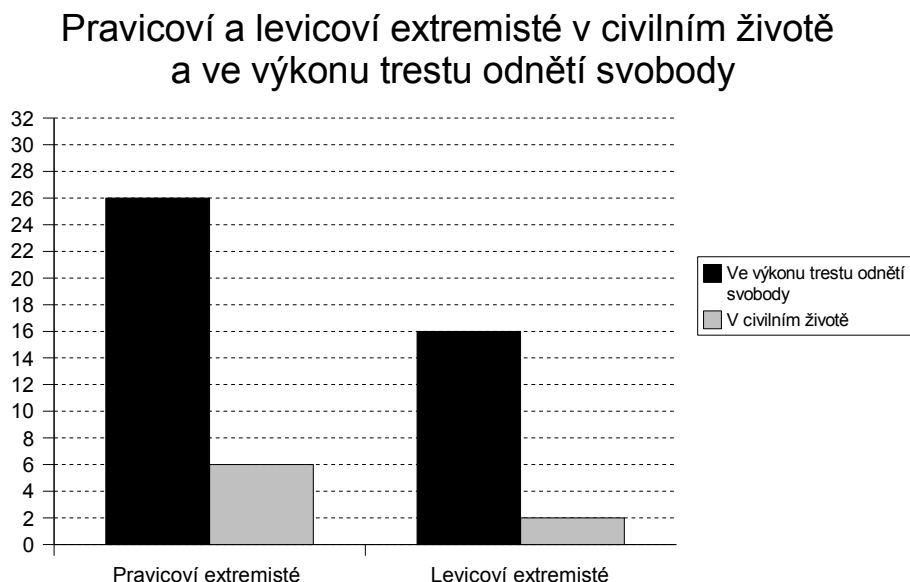
Chybou při použití této metody bylo, hlavně v počátku, nevhodné kladení otázek a jakási zbrkllost chtít všechny poznatky rychle a v co největší míře. Stávalo se, že respondent v takové chvíli se zatvrdil, odmítl rázně pokračovat v rozhovoru a velice často se i nevybíravě verbálně vyjádřil. Většinu z nich se již k opakovanému rozhovoru nepodařilo přimět.

3.4 Popis zkoumaného vzorku

Záměrem této práce bylo vybrat z populace příslušníky pravicových a levicových extremistických skupin. S ohledem na fakt, že se jedná i skupiny značně uzavřené, se tento záměr jevil poněkud obtížným. Nakonec bylo možno získat informace od 32 příznivců pravicového extremistického spektra a od 18 příznivců levicového spektra. Někteří z nich pobývali v době zpracovávání této práce na svobodě, ale několik jich bylo touto dobou ve výkonu trestu odnětí svobody. Z pravicových extremistů bylo na svobodě 26 a 6 ve výkonu trestu odnětí svobody a z levicových bylo v civilním životě 16 a 2 ve výkonu trestu odnětí svobody. (viz tabulka č.1 a graf č.1)

	Ve výkonu trestu odnětí svobody	V civilním životě
Pravicoví extremisté	26	6
Levicoví extremisté	16	2

tabulka č. 1 – pravicoví a levicoví extremisté v civilním životě a ve výkonu trestu odnětí svobody

graf č. 1 – pravicoví a levicoví extremisté v civilním životě a ve výkonu trestu odnětí svobody

Jednalo se v podstatě a respondenty z různých oblastí České republiky. Velká pozornost byla věnována věkovému složení pozorovaného vzorku. Pro potřeby této práce se jevila nejvhodnější věková skupina v rozpětí 25 – 35 let, neboť budeme-li v této práci hovořit o zkušenostech těchto skupin s trestnou činností, jeví se nevhodné oslovovat mladší respondenty, neboť jejich zkušenost s trestnou činností je téměř nulová a pokud opravdu nějakou mají, objevuje se u nich tendence tuto trestnou činnost zveličovat a sebe stavět do rolí „hrdinů a spasitelů národa“, čímž vlastně dokazují to, jak nekriticky mohou přejímat názory ideologie jejich hnutí a ve snaze toto hnutí podpořit sahají i k lžím a někdy i sebeklamu. výše uvedené platí především na mladší příslušníky pravicových extremistických hnutí. Ze sympatizantů levicových extremistických hnutí blízkých adolescenci není informace, které by měly nějakou vypovídající hodnotu, téměř možné získat tyto mladí lidé uznávají pouze anarchii a odmítají jakékoli autority a instituce, takže odmítají jakékoli informace k výzkumu poskytnout.

Od respondentů starších 35 let je získání odpovídajících dat stejně obtížné nebo ještě obtížnější. Tato skupina má tendenci svou příslušnost k extremistickým skupinám ve většině případů popírat a k přiznání zkušenosti s trestnou činností související s extremistickými skupinami se již nehodlají přiznat vůbec.

Nejvhodnější se právě z těchto důvodů jevila pro zpracování této práce skupina ve věkovém rozpětí 25 – 35 let.

3.5 Jednotlivé trestné činy

Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355)

(dle zákona č. 140/1961 Sb. § 198 – Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení)

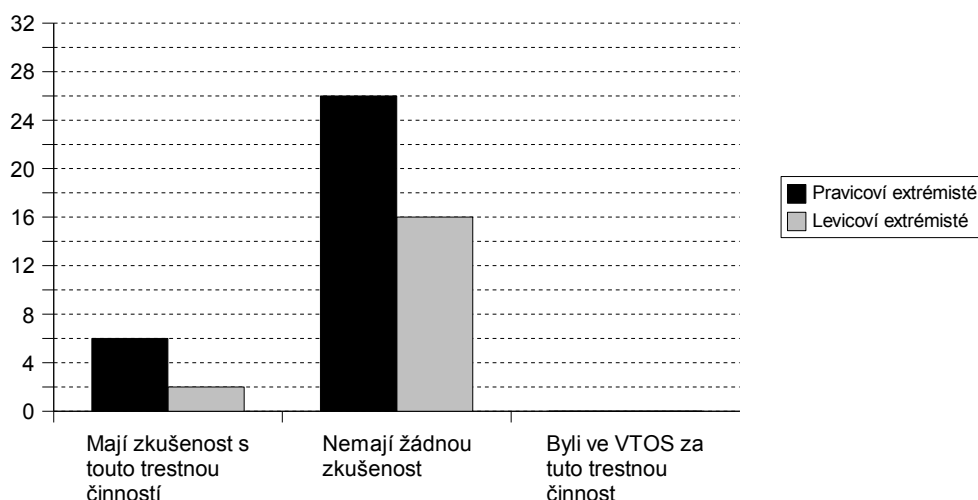
Nejprve se v tomto výzkumu zaměříme na sympatizanty pravicového extremismu – skinheady. Předpokladem bylo, že tento trestný čin se bude ve zkoumaném vzorku vyskytovat velmi často. Tento předpoklad se nenaplnil. Ze zkoumaných osob nebyl za tento trestný čin nikdo odsouzen. Vyšetřováno v souvislosti s tímto činem bylo 6 osob (viz *tabulka č. 2 a graf č. 2*), což je ovšem pouze necelých 19% ze všech zkoumaných. Všem bylo zděleno obvinění z tohoto trestného činu. Ani jeden však nebyl za tento trestný čin odsouzen. Pravděpodobně tomu tak bude kvůli obtížnosti identifikovat pachatele, neboť tohoto trestného činu se dopouští většinou na hromadných setkáních, demonstracích nebo koncertech skinheadských kapel. Různé výkřiky namířené proti jiné rase, či jinak odlišné skupině přiznalo z těchto šesti respondentů pět. Zbývající byl vyšetřován v souvislosti s distribucí zinu s rasistickou a xenofobní tematikou.

U levicově orientovaných extremistů oproti tomu není předpoklad zkušenosti se zadržením kvůli tomuto trestnému činu. Avšak i v této skupině se dva respondenti s touto zkušeností vyskytli. I zde šlo o různé výkřiky a ani proti těmto nebylo zahájeno trestní řízení

tabulka č. 2 – pravicoví a levicoví extremisté a jejich zkušenost s trestným činem hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355)

	Pravicoví extrémisté	Levicoví extrémisté
Mají zkušenost s touto trestnou činností	6	2
Nemají žádnou zkušenost	26	16
Byli ve VTOS za tuto trestnou činnost	0	0

Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355)

graf č. 2 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355)

Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356) (dle zákona č. 140/1961 Sb. § 198 a)

Tento trestný čin byl v dnes již neplatícím zákoně č. 140/1961 Sb. veden pod stejným číslem jako hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení, lišil se pouze písmenem.

Zde se předpokládá, že se bude této trestný čin vyskytovat často, částečně potvrdil. Z celkového počtu sympatizantů pravicového spektra extremistů přiznalo zkušenost 11, což je 34% ze všech zúčastněných na tomto výzkumu. Jedná se o poměrně vysoké číslo, pokud si uvědomíme, že trestná činnost s čistě rasistickým podtextem je vzácná, spíše jde o spojení s jinou trestnou činností, většinou výtržností nebo ublížení na zdraví. V tomto případě byl v souvislosti s tímto trestným činem jeden dotázaný pravomocně odsouzen. U tohoto jedince nebylo odsouzení prvním, v minulosti již byl odsouzen za násilnou trestnou činnost.

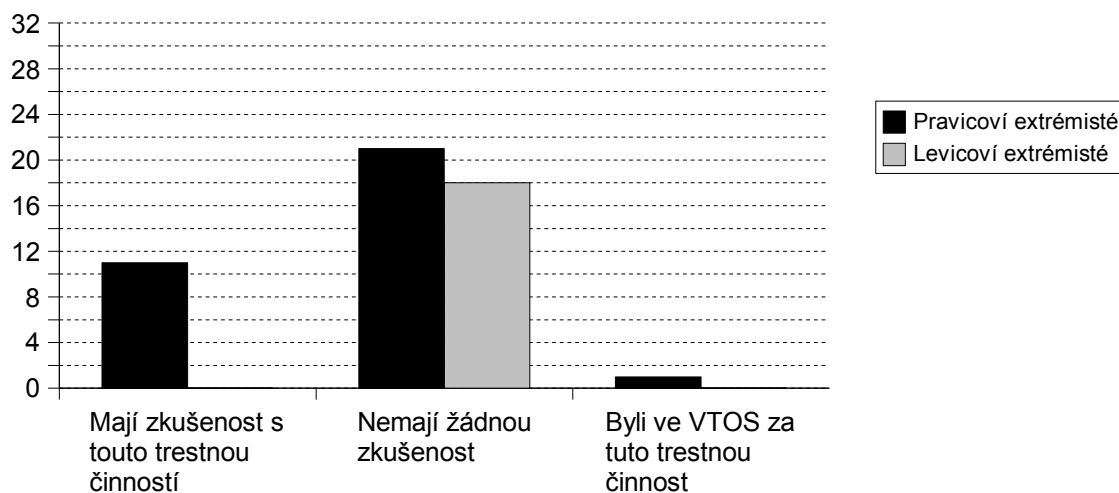
Z dotázaných přívrženců levicových extremistů se nikdo k jakékoli zkušenosti s tímto trestným činem nasetkal. Souvisí to jistě se samotnou podstatou klasifikace tohoto trestného činu.

tabulka č. 3 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356)

	Pravicoví extrémisté	Levicoví extrémisté
Mají zkušenost s touto trestnou činností	11	0
Nemají žádnou zkušenost	21	18
Byli ve VTOS za tuto trestnou činnost	1	0

graf č. 3 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356)

Pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost
s trestným činem podněcování
k nenávisti vůči skupině osob nebo
k omezování jejich práv a svobod (§ 356)

Založení, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů (§ 403)
(dle zákona č. 140/1961 Sb. § 260 - § 261a – Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení
práv a svobod člověka)

Tomuto trestnému činu bylo při získávání dat pro zpracování závěrečné práce hodně pozornosti. Předpoklad, že se bude jednat o nejčastější trestnou činnost u příslušníků pravicových extremistických skupin, se naplnil jen částečně. Jednalo se o nejčastější trestný čin z trestných činů narušujících soužití lidí dle hlavy X trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. tj. - trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (díl 5) bez spojitosti s jiným trestným činem. Jednalo se o obvinění, případně odsouzení především ve spojitosti s různými akcemi pravicových extremistů – různými pochody, koncerty, či jinými akcemi. Jednalo se většinou o případy, kdy vinou jedince selhala ochrana davu, kdy se jedinec chtěl příliš zviditelnit a ukázal příliš okatě na odiv ať již různé nášivky, trička či jiné symboly fašistické éry, nebo se dostatečně nekrotil při různých svých vyjádřeních na veřejnosti. Velmi často šlo o verbální útoky vůči Romům, Židům nebo o popírání holocaustu. Útoky vůči jiným skupinám byly alespoň u respondentů od nichž byly data získávány poměrně vzácné.

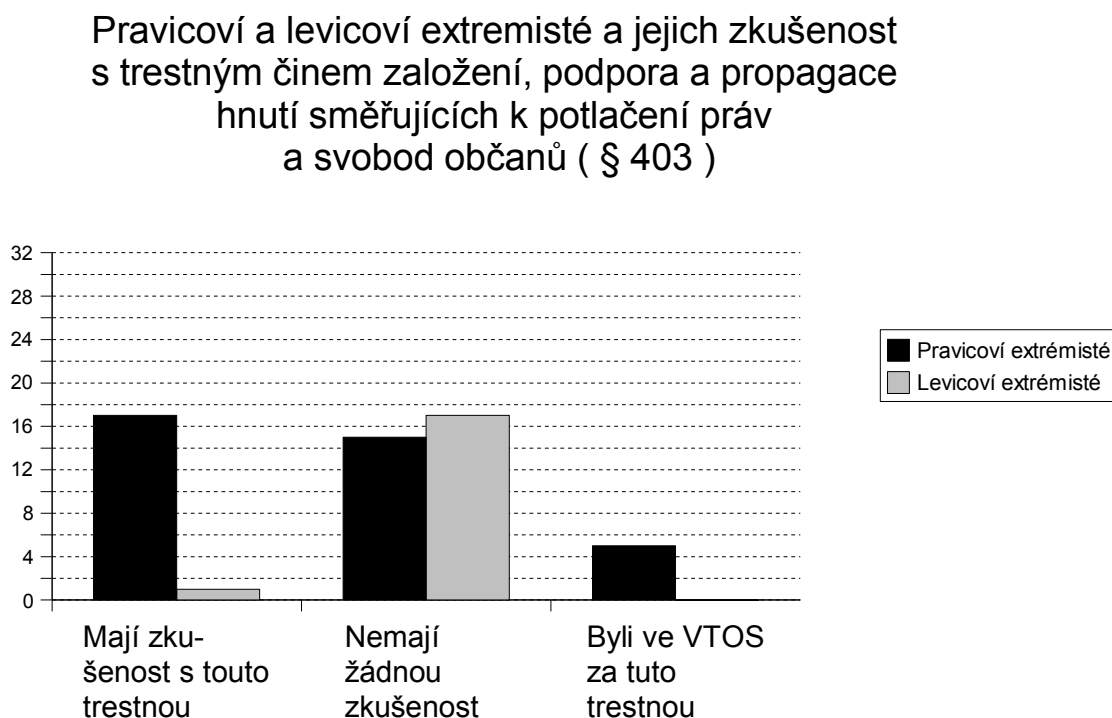
Ke zkušenosti s touto trestnou činností se z pravicových extremistů přihlásilo 17 (viz. *tabulka č. 4 a graf č. 4*) respondentů, což tvoří 53% ze všech dotázaných. Potvrdil se tak předpoklad, že se tato trestná činnost bude vyskytovat u více než 50% z celkového počtu dotazovaných pravicových extremistů. Odsouzeno bylo 5 respondentů, což tvoří 29 procent těch, kteří byli za tento trestný čin někdy vyšetřováni orgány činnými v trestním řízení.

U levicových extremistů výskyt tohoto trestného činu nebyl předpokládán, a proto zajisté překvapí, že se jeden z respondentů ke zkušenosti s tímto trestným činem přiznal, podrobnosti však odmítl sdělit. Odsouzen nebyl.

tabulka č. 4 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem založení, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů (§ 403)

	Pravicoví extrémisté	Levicoví extrémisté
Mají zkušenost s touto trestnou činností	17	1
Nemají žádnou zkušenost	15	17
Byli ve VTOS za tuto trestnou činnost	5	0

graf č.4 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem založení, podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů (§ 403)

Zcela jiná je situace u trestných činů spáchaných z rasových pohnutek v kvalifikované podstatě, zohledňující rasovou pohnutku jako okolnost, která má vliv na zvýšení trestní sazby za spáchaný trestný čin.

Násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci (§ 352)

(dle zákona č. 140/1961 Sb. § 196 a § 197 – Násilí proti skupině obyvatelů a jednotlivci)

Trestný čin násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci byl ze všech zkoumaných trestných činů nejčastější u extremistů pravicově smýšlejících a druhý nejčastější u levicově orientovaných.. U pravicových extremistů se ke zkušenosti s tímto trestným činem přiznalo 26 respondentů (viz.

tabulka č. a graf č.) z celkového počtu, což je dokonce 81% ze všech dotázaných. Odsouzených za tento trestný čin bylo 9 respondentů, což je 34% z těch, kteří měli s tímto trestným činem co do činění. Tresty byly uloženy v různé výši, ve dvou případech se jednalo o podmíněčný trest. Jak již bylo uvedeno výše, jedná se o nejčastěji zastoupený trestný čin u příznivců pravicové extremistické scény, k těmto trestným činům se v několika případech také družilo obvinění z hanobení národa, rasy a přesvědčení, podněcování k národnostní a rasové nenávisti nebo podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů, v naprosté většině případů se však nepodařilo prokázat.

U levicových extremistů byla tato trestná činnost, stejně tak jako u pravicových nejčastější. Zkušenosti s ní přiznává 11 respondentů, tento počet odpovídá 61%, procento odsouzených za tento trestný čin bylo dokonce vyšší než u pravicově smýšlejících extremistů. U této skupiny byly odsouzeny 4 osoby, což tvoří 36% z osob za tuto trestnou činnost obviněných. Na rozdíl od pravicových extremistů se zde nevyskytovala spojitost s rasově motivovanou trestnou činností.

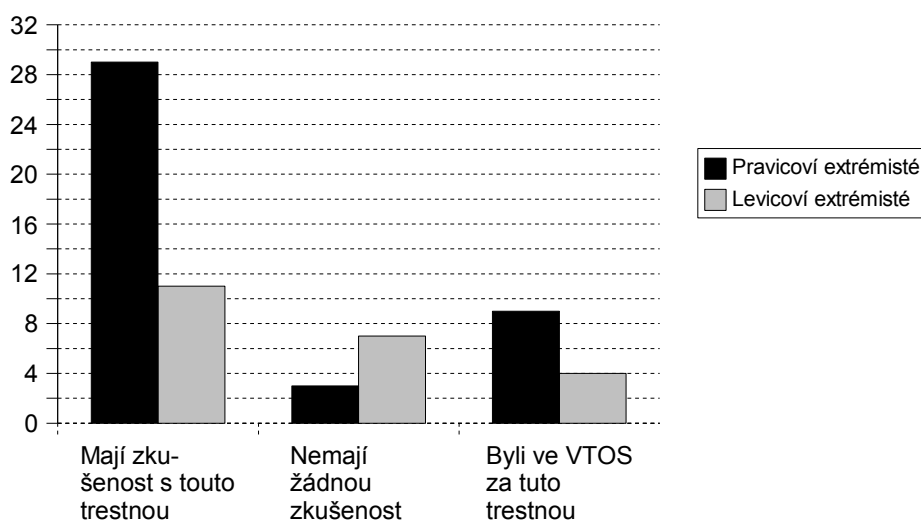
Dle výpovědí docházelo k páčání této trestné činnosti většinou ve skupině více osob, ať již v pouličních bitkách při různých demonstracích, v klubech, restauracích, někteří dokonce přiznávají spáchání této trestné činnosti na fotbalovém utkání. Zajímavá je skutečnost, že právě ti, kteří se dopouštěli této trestné činnosti na fotbalovém utkání patřili mezi ty, kteří nebyli nakonec odsouzeni.

tabulka č. 5 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci (§ 352)

	Pravicoví extrémisté	Levicoví extrémisté
Mají zkušenost s touto trestnou činností	29	11
Nemají žádnou zkušenost	3	7
Byli ve VTOS za tuto trestnou činnost	9	4

graf č. 5 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci (§ 352)

**Pravicoví a levicoví extrémisté
a jejich zkušenost s trestným činem násilí
proti skupině obyvatel a jednotlivci (§ 352)**

Ublížení na zdraví (§ 146)

(dle zákona č. 140/1961 Sb. § 221 - § 224)

Ublížení na zdraví (§ 146) a nově také těžké ublížení na zdraví (§ 145) jde velmi často ruku v ruce s některými dalšími trestnými činy, včetně těch s rasovým podtextem. Ponechme stranou nový paragraf z nového trestního zákoníku - § 145 těžké ublížení na zdraví, tohoto trestného činu se v době provádění tohoto výzkumu nemohl nikdo dopustit, resp. tato klasifikace byla obsažena v § 221- § 224 pod jednotnou hlavičkou ublížení na zdraví. Bylo předpokládáno, že tato trestná činnost se bude vyskytovat přibližně stejně často, jako násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci. Podnětem pro tento předpoklad byla stále se zvyšující brutalita rasově motivovaných útoků ze strany pravicových extrémistů, ale i stále častější intenzivní útoky při shromáždění levicových radikálů, ať již proti policii, nebo jiným skupinám obyvatel. Oproti předpokladům se však k tomuto trestnému činu doznalo z pravicových extrémistů pouze 12 osob, což tvoří 37% za všech respondentů. Za tento trestný čin byly z této skupiny odsouzeny pouze 3 osoby, což odpovídá

25% z celkového počtu těch, kteří mají s touto trestnou činností zkušenosti. Příčinu rozdílu v počtu případů této trestné činnosti lze spatřovat v ochraně, jakou svým příznivcům skýtá dav. Při zadržení skupiny extremistů ať již pravicových nebo levicových při pouliční bitce, není dle názoru autora obtížné prokázat zúčastněným § 352 tr. zák., obtížnější je dokázat jednotlivci z této skupiny právě ublížení na zdraví. Jednodušší může být situace, kdy ke konfliktu dojde například v restauraci mezi dvěma osobami. I v případě odsouzených za tuto trestnou činnost bylo sděleno obvinění z trestných činů hanobení národa, rasy a přesvědčení, podněcování k národnostní a rasové nenávisti nebo podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů, ani zde se však nepodařilo v deseti případech nepodařilo prokázat.

Levicově orientovaní extremisté se tohoto trestného činu dopustili v šesti případech, což tvoří 33% ze všech respondentů této skupiny. Odsouzen byl pouze 1 člověk (16% z vyšetřovaných za tento trestný čin). V tomto případě nešlo o zadržení na ulici, ale v restauraci, kam respondent docházel poměrně často, takže bylo proti němu množství svědeckých výpovědí a nebylo těžké toto dokázat, byl odsouzen k podmíněnému trestu.

Znovu je zde potřeba zdůraznit velikou roli, kterou při prokazování tohoto trestného činu sehrává anonymita davu. Téměř každému jsou známy obrázky pochodujících radikálů, ať již pravicových či levicových, s šátky nebo šálami přes obličej a s kapucemi na hlavách. Pokud dojde ke spáchání trestného činu, je velice těžké prokázat v tomto případě totožnost pachatele, pokud není přímo policií zadržen na místě.

***tabulka č. 6 – pravicoví a levicoví extremisté a jejich zkušenost s trestným činem
ublížení na zdraví (§ 146)***

	Pravicoví extrémisté	Levicoví extrémisté
Mají zkušenost s touto trestnou činností	12	6
Nemají žádnou zkušenost	20	12
Byli ve VTOS za tuto trestnou činnost	3	1

**graf č. 6 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem
ublížení na zdraví (§ 146)**

Výtržnictví (§ 358)
(dle zákona č. 140/1961 Sb. § 202)

Tento trestný čin jistě není potřeba dlouze rozebírat, je celkem běžným a u vězněné populace velice častým. Pro potřeby této práce na něj pohlédneme však v souvislosti s extremistickými hnutími. V tomto případě dejme přednost levicové extremistické scéně, neboť bylo jedním z předpokladů, že se tento trestný čin ukáže být v této extremistické skupině nejčastějším. Tento předpoklad se beze zbytku potvrdil (viz. *tabulka č. 7 a graf č. 7*). Ze všech respondentů hlásících se k levicově orientovaným extremistům přiznalo zkušenost s tímto trestným činem plných 11, což tvoří dokonce 66% ze všech dotázaných a za tento trestný čin bylo odsouzeno 8 osob, což je 72% z osob se zkušeností s trestnou činností.

U pravicových extremistů nebylo číslo vztahující se k tomuto trestnému činu tak vysoké. Příčinu tohoto stavu lze spatřovat ve vyšší organizovanosti pravicových extremistů při veřejných akcích a dosti pravděpodobně i v tom, že se pravicoví extrémisté nechtějí prezentovat jako ničitelé hodnot, na rozdíl od levicových extremistů, vyznávajících chaos a anarchii a hlásajících odpor ke společnosti a k uznávaným hodnotám vůbec. Pravicoví extrémisté zadržení při pouličních akcích

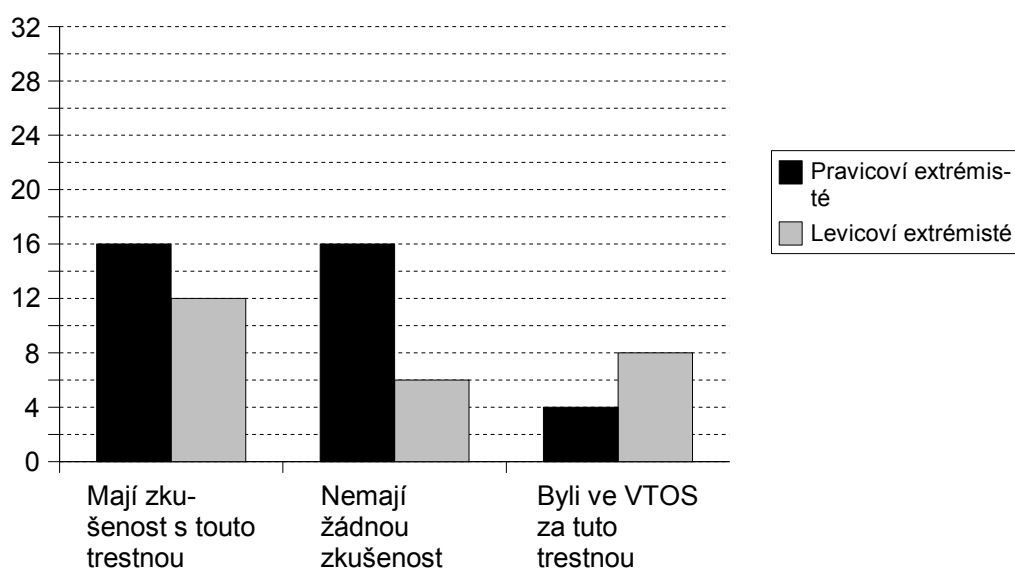
bývají obviněni spíše z jiných trestných činů. Z pravicových extremistů přiznalo zkušenost s tímto trestným činem 16 respondentů, což tvoří 50% ze všech poskytujících své zkušenosti a odsouzení byli příslušníci pravicového extremismu, což tvoří 25% z těch, kdož mají zkušenosti s tímto trestným činem.

**tabulka č. 7 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem
výtržnictví (§ 358)**

	Pravicoví extrémisté	Levicoví extrémisté
Mají zkušenost s touto trestnou činností	16	12
Nemají žádnou zkušenost	16	6
Byli ve VTOS za tuto trestnou činnost	4	8

**graf č.7 – pravicoví a levicoví extrémisté a jejich zkušenost s trestným činem
výtržnictví (§ 358)**

Pravicoví a levicoví extrémisté
a jejich zkušenost
s trestným činem výtržnictví (§ 358)

4 Shrnutí výsledků a závěr

V bakalářské práci prozkoumané trestné činy přinesly tato zjištění. Oproti předpokladu, že nejčastější páchanou trestnou činností pravicově orientovaných extremistů bude trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob - § 355 (dle zákona č. 140/1961 Sb. § 198 – Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení) bylo nejčastěji prokázáno násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci a to u 81% dotázaných, avšak odsouzeno bylo pouze 9 respondentů, tzn. 34% z těch, kteří mají s touto trestnou činností zkušenosti (viz. *tabulka č. a graf č.*). Největší procentuelní poměr mezi těmi kdo mají zkušenost s určitým trestným činem a mezi těmi, kteří byli za tento čin odsouzeni lze spatřovat u již více zmíněného hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob a to 35%. Je to sice poměr velice těsný, ale poukazuje na skutečnost, že tento vysoce společensky nebezpečný trestný čin je u pravicově orientovaných extremistů velice často policií vyšetřován a soudy odsuzován, což je jistě slibným počinem a zjištěním do budoucna.

U trestné činnosti levicově orientovaných extremistů vycházela práce z předpokladu, že nejčastější páchanou trestnou činností bude výtržnictví - § 358 (dle zákona č. 140/1961 Sb. § 202) Dle výsledků, které se ukázaly v praktické části bakalářské práce došlo k jednoznačnému potvrzení tohoto předpokladu. Tento trestný čin se vyskytoval u 12 z celkového počtu 18 dotázaných, což tvoří celých 66% a odsouzeno za tento trestný čin bylo dokonce 72% všech, kteří zkušenost s tímto trestným činem přiznávají (viz. *tabulka č. 7 a graf č.7*).

Je téměř jisté, že extremisté, ať již pravicoví, či levicoví od svých aktivit neustoupí a je velmi pravděpodobné, že jimi bude dále páchána trestná činnost. Velmi těžké je nalézt doporučení, které k tomuto ožehavému tématu přidat. Snad jen důkladnou prací orgánů činných v trestním řízení bude možno, jako doposud, udržet extremistické projevy a trestnou činnost s nimi související, v únosných mezích, tak aby se minimalizovaly dopady na ostatní občany této společnosti, kteří chtějí žít s ostatními v dobrém. Snad i to by mohla být jedna z cest, aby veřejnost dala jasně najevo svůj nesouhlas s extremistickými aktivitami. Bohužel i mezi „slušnými občany“ je stále velmi mnoho těch, kteří s extremisty skrytě či veřejně souhlasí a dává jim tak podporu v jejich avizovaném „boji za spásu rasy a národa“. A právě z vědomí, že za nimi část veřejnosti stojí, čerpají extremisté sílu k dalším svým aktivitám.

5 Navrhovaná opatření

- Důslednost v práci orgánů činných v trestním řízení při postihu rasově motivovaných trestných činů.
- Vzdělávání soudců i státních zástupců v oblasti projevů a aktivit extremistických hnutí, jejich projevy nekompromisně trestat dle platné legislativy.
- Zrychlit řízení o obžalobách pro trestné činy motivované rasovou a národnostní nesnášenlivostí aby tak došlo k výraznějšímu zkrácení doby od spáchání činu do pravomocného odsouzení jeho pachatele.
- V oblasti prevence podporovat kulturní aktivity nesnášenlivostí ohrožených menšin a dále kultivovat majoritní společnost.
- Bezprostředně působit i na tu část mládeže, která inklinuje k intolerantním až extremistickým postojům.
- Aktivitami v prostředí romského obyvatelstva umožňovat pozitivní působení na postavení romského etnika.
- Činností zaměřenou na problémové skupiny a potencionálně problémové skupiny mládeže varovat před extremisticky orientovaným zločinem.
- K eliminaci interetnického napětí přispívat podporou kulturních, vzdělávacích a osvětových projektů orientovaných na Romy.

6 Seznam použitých informačních zdrojů

1. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2004.
ISBN 80-86473-86-4
2. FABER, C. *Anarchismus, příběh revolty*. 1.vyd. Praha: Levné knihy Kma, s.r.o., 2006.
ISBN 80-7309-333-2
3. CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2001.
ISBN 80-7201-265-7
4. CHMELÍK, Jan. *Symbolika extremistických hnutí*. 1. vyd. Praha: Trivis, 2000.
ISBN 80-86244-14-8
5. MAREŠ, Miroslav. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra, 2006.
6. KUČTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2005.
ISBN 80-7179-813-4
7. MOŽNÝ, I. *Česká společnost*. 1.vyd. Praha: Portál, 2002.
ISBN 80-7178-624-1
8. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3.vyd. Praha: Portál, 2004.
ISBN 80-7178-802-3
9. URL <<http://home.tiscali.cz/skinheads/frakce.htm>>
10. URL <<http://whiteresistance.jex.cz/menu/blood-and-honour>>
11. URL <<http://www.ostrovzl.cz/prevence/extremismus/>>

12. URL <<http://www.policie.cz/clanek/informace-o-extremismu-co-je-extremismus.aspx>>

13. URL<http://www.woodcraft.cz/index.php?right=infostudna_pravo&cl=min_vedouciho&page=23>